

Dzięk

8 stron

Rok VI
cena
15 gr**Bydgoski**ORAZ WYDAWNICTWA: **DZIEŃ POMORSKI - GAZETA MORSKA - DZIEŃ GRUDZIĄDZKI - GAZETA GDANSKA**
DZIEŃ TCZEWSKI - DZIEŃ KUJAWSKI - GAZETA MOSILENSKA : - : - : - : -

Redakcja i Administracja: Bydgoszcz, ul. Marszałka Focha 12. Telefon: 22-18. Konto czekowe P. K. O. 205.102

**88 procent Niemców
akceptuje ostatnie posunięcia Hitlera**
Wynik niedzielnego plebiscytu w Rzeszy Niemieckiej

Berlin, 20. 8. (PAT). Ostatni wynik plebiscytu przeprowadzonego w dniu 19 sierpnia r. b. w Rzeszy niemieckiej, według obliczeń niemieckiego biura informacyjnego jest następujący: Uprawnionych do głosowania — 45 968 753 złożono głosów — 43 438 378 czyli 94½ %.

Za ustawą o połączenie urzędu Kancelarza Rzeszy z urzędem Prezydenta Rzeszy głosowało 38 279 514, t. j. około 88% przeciwko — 4 287 808 t. j. około 10% nieważnych — 871 056, t. j. 2%.

Pod znakiem plebiscytu

Berlin 20. 8. (Pat). Cała Rzesza Niemiecka, ze stolicą na czele, stała dziś pod znakiem plebiscytu. Na wszystkich gmachach państwowych Berlina, jak również na domach prywatnych powiewały sztandary. Od wczesnego rana krążyły po ulicach formacje partyjne S. S. i S. A. oraz młodzieży hitlerowskiej. Samochody ze specjalnymi odznakami obwoziły po mieście komisarzy wyborczych. Na samochodach ciężarowych krążyły po ulicach grupy szturmowców, wzywając przechodniów okrzykami do spełnienia obowiązku narodowego. Przy urnach wyborczych pełnili straż umundurowani szturmowcy.

Od południa znaczna część lokali wyborczych świeciła już pustkami, gdyż mieszkańcy złożyli głos w godzinach porannych. W lokalach wyborczych śródmiasteczka wkrótce po godz. 8 rano złożyli swoje głosy ministrowie Goebbels i Frick. Premier Goering, przebywający jeszcze

Posiedzenie Komitetu Dyrekcyjnego Francusko-Polskiego T-wa Kolejowego

W dniu 5 września r. b. odbędzie się w Paryżu posiedzenie komitetu dyrekcyjnego Francusko - Polskiego Towarzystwa Kolejowego. Porządek posiedzenia obejmuje sprawozdanie dyrektora z budowy linii kolejowej Górny Śląsk — Gdynia za okres ubiegły, ustalenie planu robót na rok 1934 oraz sprawozdanie finansowe z działalności Towarzystwa. Ponadto komitet rozpatrzy szereg umów, dotyczących eksploatacji linii, jak również omówi dane statystyczne finansowe na okres eksploatacyjny 1934 r.

Najbliższe posiedzenie rady zarządzającej Towarzystwa odbędzie się w Paryżu, dnia 8 października rb.

Ofiara Tatr

Zakopane, 20. 8. (Pat.) Wczoraj późnym wieczorem zmarła w Zakopanem ofiara piątkowej katastrofy pod Żabią Przełęczą dr. Janina Frenkiel. Jak wiadomo, p. Frenkiel doznała złamania czaszki, uszkodzenia substancji mózgowej i bezpośrednio po katastrofie poddana była operacji trepanacji czaszki.

Smierć w magazynie gazów trujących

Paryż, 20. 8. (Pat.) W porcie Aubervilliers, gdzie magazynuje się gazy wojenne, zdarzył się wypadek w czasie przelewania skroplonego gazu z jednego naczynia do drugiego. Strumień skroplonego gazu oblał stojącego w pobliżu inżyniera chemika, który mimo antychymistowej pomocy zmarł w kilka godzin po wypadku.

po wypadku samochodowym w swojej posiadłości pod Berchtesgaden oddał tam swój głos.

Przed kancelarią Rzeszy gromadziły się w godzinach popołudniowych liczne tłumy, domagając się głośnie okrzykami ukazania się kanclerza Hitlera. Zjawiał się on w oknie, powitany głośnie okrzykami „Heil“.

Z prowincyj nadchodzą liczne meldunki o przebiegu wyborów, z których wynika, że ludność bardzo licznie brała udział w plebiscycie. M. in. w Wiesbaden mieszkańcy niektórych bloków mieszkalnych udawali się pochodami do urn wyborczych. Do Kolonii przybył specjalny

pociąg, którym przyjechali, by wziąć udział w głosowaniu koloniści niemieccy z Brukseli. W Akwizgranie zwracali uwagę samochody i autobusy z numerami holenderskimi, które przywoziły na głosowanie 1000 obywateli niemieckich z Holandji. W Kilonji przy szluzie Holtenu ustawiona była urna wyborcza, do której wrzucali kartki marynarze, przejeżdżających statków niemieckich. We Wrocławiu inwalidzi wojenni maszerowali w zwartych szeregach do lokali wyborczych. Udział głosujących był bardzo liczny.

Wyniki plebiscytu listopadowego

Berlin 20. 8. (Pat). W ostatnim plebi-

scycie jaki miał miejsce w listopadzie ub. roku wynik był następujący: ogółem oddano 43.453.000 głosów. Kartek z napisem „tak“ oddano 40.602.000 czyli 95 proc., kartek z napisem „nie“ oddano 4,1 proc. nieważnych było 0,2 proc. Frekwencja wynosiła 96,3 proc. uprawnionych do wzięcia udziału w plebiscycie.

Berlin 20. 8. (Pat). Według obliczeń z godziny 22-giej niemieckiego biura informacyjnego, że wszystkich 35 okręgów wyborczych Rzeszy Niemieckiej wynik jest następujący: Liczba oddanych głosów wynosi 24.756.735, w tem kartek z napisem „tak“ oddano 21.788.288, czyli około 88 proc. dotychczas obliczonych głosów. Kartek z napisem „nie“ oddano 2.515.217, czyli około 10 proc., nieważnych kartek złożono 455.230 tj. około 2 procent.

Na pokładach statków

Rzym 20. 8. (Pat). 700 członków kolonii niemieckiej wzięło udział w plebiscycie na pokładzie statku „Koblenc“ na terytorjalnych wodach włoskich.

Hong - Kong, 20. 8. (Pat). Kolonia niemiecka, odpowiadając na apel Hitlera wzięła udział w plebiscycie na pokładzie statku „Brennerhafen“.

Warszawa 20. 8. (Pat). Członkowie poselstwa niemieckiego w Warszawie udali się do Prus Wschodnich, aby na terytorjum Rzeszy wziąć udział w niedzielnym plebiscycie.

Jak się odbywało głosowanie ?

Berlin 20. 8. (Pat). Proces głosowania odbywał się w następujący sposób: Głosujący, otrzymawszy kartkę wyborczą szedł z nią za specjalny parawan, stawał na kartce odpowiedni znak, kładł kartkę do koperty, następnie wrzucił do zaplombowanej skrzynki wyborczej.

Z Wenecji do Wiednia odleciał wicekanclerz Austrii ks. Starhemberg

Wenecja, 20. 8. (Pat.) Wicekanclerz Austrii ks. Starhemberg odleciał dziś po południu samolotem do Wiednia.

Tragedja w odkrywce kopalnianej**Zwały węgla odcięły od świata dwóch robotników**

Sosnowiec, 20. 8. (PAT.) W odkrywce węglowej na terenie towarzystwa „Saturn“ w Wojkowicach Komornych wydarzył się tragiczny wypadek, którego ofiarą padły dwie osoby. Na głębokości 20 m. pod ziemią pracowało dwóch robotników. Ligenza i Piekarski. Z niewyjaśnionych przyczyn nastąpił wstrząs, wskutek czego obaj robotnicy zostali zasypani. Mimo energicznej akcji ratunkowej do niedzieli wieczorem drużyny ratownicze nie dotarły do zaspanych. Prawdopodobnie uda się to dopiero w godzinach nocnych. Istnieje małe prawdopodobieństwo odnalezienia zaspanych przy życiu.

Pawilon polski na targach królewskich

Królewiec 20. 8. (PAT.) W niedzielę odbyło się tu uroczyste otwarcie 22 niemieckich targów wschodnich. Aktu otwarcia dokonał w obecności wielu przedstawicieli władz, nadprezydent prowincji wschodnio - pruskiej i partyjny przywódca okręgowy Koch.

Po uroczystym akcie otwarcia nadprezydent Koch zwiędzał pawilon polski, po którym oprowadzał go konsul generalny Rzplitej Jeleński. Nadprezydent Koch wyraził swój podziw dla eksponatów polskich, którymi się bardzo

interesował.

W godzinach popołudniowych odbył się bankiet, wydany przez burmistrza miasta. W czasie bankietu przedstawiciel Auswertiges Amt dyrektor Mayer wygłosił przemówienie, dając wyraz jako przedstawiciel rządu Rzeszy wysokiemu uznaniu dla nowego dowodu dążności Polski do dalszego odprężenia stosunków polsko-niemieckich przez wzięcie przez nią udziału w targach królewskich.

120 osób utonęło skutkiem powodzi w Mandżurji

Tokjo, 20. 8. (Pat.) Wskutek długotrwałych deszczów rzeki Yalu i Aihw w Mandżurji wystąpiły z brzegów, zalewając wielkie obszary położone wzdłuż linii kolejowej Kwantung — Mukden. Według dotychczasowych danych,

wskutek powodzi utonęło 120 osób. 700 domów zostało zniszczonych przez wodę. Linia kolejowa Annang — Mukden została w kilku miejscach przerwana.

Stratostat Cosynsa**wylądował nad granicą jugosłowiańsko - węgiersko - austriacką**

Białogród, 20. 8. (PAT.) W sobotę o godz. 20,30 na polach pod wsią Zenovlie koło granicy jugosłowiańsko - węgiersko - austriackiej wylądował balon Cosynsa.

Przy lądowaniu okazali pomoc zarówno miejscowi wieśniacy, jak i zaalarmowana żandarmerja. Prof. Cosyns i jego towarzysz van der Elst spędzili noc u dyrektora miejscowej szkoły. Lotnicy byli poważnie wyczerpani długotrwałym lotem.

Prof. Cosyns oświadczył przedstawicielowi radja lublańskiego, że w czasie lotu osiągnął wysokość 16 km. oraz że osiągnięte rezultaty uwieńczyły wyprawę całkowitem powodzeniem.

Wczoraj rano obaj uczeni przystąpili do zdemontowania aparatu.

Bruksela, 20. 8. (PAT.) Wiadomość o szczęśliwym wylądowaniu prof. Cosynsa wywołała tu wielką radość. Jak się okazuje, uczeni belgijscy krążyli dłuższy czas nad terytorjumaustriackim, węgierskim i jugosłowiańskim, nie mogąc wylądować z powodu źle działającego systemu regulacyjnego w balonie.

Uczeni belgijscy po spakowaniu przyrządów wyruszyli DO LUBLANY. W Jugosławji obecni oni będą przy transporcie balonu na pociąg i wraz z nim powrócą do Brukseli. Tu dopiero aparaty naukowe zostaną zbadane i wówczas będzie można powiedzieć o wynikach tej trzeciej wyprawy belgijskiej do stratosfery.

Potentaci naftowi drżycie!

Szczegóły sensacyjnego „wynalazku” przetwarzania wody morskiej w benzynę

Podawaliśmy już w niedzielnym numerze krótką wiadomość o wynalazku pewnego Francuza, który zamienił wodę morską w benzynę, przyczem litr takiej sztucznej benzyny ma kosztować 3 centymy. Obecnie podajemy za piśmiami francuskimi dalsze szczegóły tej niezwykle sensacyjnej wiadomości.

Wynalazca nazywa się Saheurs i mieszka w Rouen. Sposób, którym posługuje się przy fabrykacji benzyny z wody morskiej, ma być niesłychanie prosty. Słoną wodę morską przepuszcza hermetycznie zamknięty filtr węglowy połączony z pewnego rodzaju piecem elektrycznym, w którego wnętrzu znajduje się wynalazony przez Saheurs'a tajemniczy produkt, odgrywający rolę katalizatora, który zamienia wodę morską na benzynę.

Wynalazca opowiada, że za punkt wyjścia w jego badaniach, uwięzionych tak sensacyjnym wynikiem, posłużyło mu zaobserwowanie faktu, iż we wszystkich zbiornikach nafty zbiera się pewna ilość słonej wody. Stąd zrodziło się w nim przypuszczenie, że głównym składnikiem nafty jest słona woda. Właściwym więc jego wynalazkiem jest ów tajemniczy produkt który odgrywa rolę katalizatora.

Wynalazca podobno wyraził chęć sprzedaży swego wynalazku za sumę 2 miliardów franków!

Zainteresowanie Estonji polskimi tankietkami

Z Tallina donoszą: W okolicach Waerksa odbył się pokaz kilku tankietek polskich, pod czas którego obecni byli: głównodowodzący armii estońskiej gen. Laidoner, minister wojny Lill, szef sztabu gen. Reek, dowódcy dywizji i szereg wyższych oficerów.

Po pokazie, w czasie śniadania, wydane go na cześć załogi tankietek gen. Laidoner podniósł w swym przemówieniu wysoką sprawność polskich tankietek. Gen. Laidoner wyraził podziękowanie za pokaz i prosił o przekazanie wyrazów czci dla Marszałka Piłsudskiego i przyjaznych pozdrowień dla armii polskiej.

Mowa pusta dla Francuza lecz pełna treści dla Niemca

Przemówienie Hitlera wywołało krótkie komentarze prasy francuskiej która stwierdza, że niema w nim nic nieoczekiwanego i niełatwo znaleźć tam jakieś nowe idee. Jedynym ustępem rzeczywistego znaczenia dla zagranicy jest — jak zauważa „Petit Parisien” — ustęp, w którym Hitler podkreśla decyzję Niemiec prowadzenia dalszej walki o równość praw, oraz ustęp, w którym oświadcza, że nie zamierza wdawać się w żadne awantury wojenne. Jak się zdaje, poraż pierwszy dyktator Rzeszy wypowiada się z taką precyzją w sprawie wojny.

Jest to typowa mowa Hitlera — pisze „Matin” — pusta dla Francuza lecz pełna treści dla Niemca.

Jakoby wynalazkiem zainteresował się już francuski sztab generalny oraz... potentaci przemysłu naftowego. Podobno Saheurs strzeże swojej tajemnicy przy pomocy 4 karabinów maszynowych, ponieważ już szeregi najciekawszych wywiadowców świata usiłuje zdobyć jego wynalazek.

Tyle donosi prasa. Jeśli nie jest to zrodzona w upalonych i ogórkowych czasach zwykła kaczka dziennikarska, to rzeczywiście byłaby to sensacja pierwszej klasy, nieustępująca w niczem słynnemu przed kilku laty „wynalazkowi” Dunikowskiego, który wydobywał młotem złoto z... piasku.

W każdym razie wiadomość tę notujemy z obowiązku dziennikarskiego. Może i jest w niej coś prawdziwego.

Jezuici u Papieża

W 400 rocznicę założenia zakonu przez św. Ignacego Loyolę

W salszawajcarów w Castel Gandolfo Papież przyjął liczną reprezentację jezuitów z generałem zakonu Ojcem Ledóchowskim na czele. Audjencja odbyła się w rocznicę założenia zakonu przez św. Ignacego Loyolę, który 15 sierpnia 1534 r. wraz ze swymi towarzyszami złożył pierwsze śluby w kaplicy Montmartre w pobliżu Paryża.

Ojciec św. wysłuchał adresu, odczytanego przez Ojca Ledóchowskiego, poczem wygłosił do jezuitów przemówienie, w którym podniósł zasługi zakonu oraz udzielił obecnym błogosławieństwa.

Zaznaczyć należy, że 400 rocznica kanonizacji narodzin zakonu jezuitów obchodzona będzie w 1940.

Nie chcą „urzędowego” kościoła ewangelickiego

Minister spraw wewn. Rzeszy odwołuje rozporządzenie

Minister spraw wewnętrznych Rzeszy Frick wydał rozporządzenie, odwołujące wydany 9 lipca br. zakaz prowadzenia jakichkolwiek dyskusyj kościelno-politycznych w prasie.

Cofnięcie zakazu wywołane zostało najprawdopodobniej poważnym rozłamem, który zarysował się w ostatnim czasie w Kościele ewangelickim w Niemczech. Po opublikowaniu znanych uchwał drugiego Synodu Urzędowego Niemieckiego Ewangelickiego Kościoła Rzeszy, który odbył się ostatnio w ub. tygodniu w Berlinie zjazd przywódców t. zw. „Synodu Wyznaniowego” całych Niemiec. Rada tego Synodu rozpatrywała szczegółowo ma-

nifest, przyjęty przez Synod Rzeszy, ustosunkowując się do niego bardzo krytycznie. Synod Wyznaniowy postanowił, w razie przymusowego włączenia go do Ewangelickiego Kościoła Rzeszy poczynienie kroków celem wprowadzenia całkowitego rozłamu w Kościele Ewangelickim Niemiec. Krok taki stanowiłby w danym wypadku nową schizmę w Ewangelickim Kościele Niemieckim.

Widocznie celem uniknięcia zarzutu jednostronności postanowił rząd dać możność i stronie przeciwnej zabierania głosu na łamach prasy.

Jednoczesny skok z samolotów 75 ludzi ze spadochronami

Imponujący pokaz lotniczy na lotnisku pod Moskwą

W związku z dorocznym „Dniem Lotnictwa sowieckiego” na lotnisku centralnego Aeroklubu pod Moskwą odbył się wielki pokaz lotniczy, na który złożyły się loty akrobacyjne, bombowe, walka powietrzna oraz grupowe skoki ze spadochronami. Na zakończenie pokazu skoczyło ze spadochronami jednocześnie 75 ludzi oraz przeleciał nad lotniskiem

największy na świecie samolot lądowy „Maksym Gorkij”. Startowały również pociągi powietrzne, w składzie 1 samolot i 3 szybowce każdy.

Pokaz odbył się w obecności przedstawicieli rządu, korpusu dyplomatycznego i prasy zagranicznej, a także wielotysięcznych tłumów

Z całego kraju

Wilno

STRACENIE SZPIEGA,

W sobotę odbył się przed sądem doraźnym proces przeciwko Michałowi Rogowskiemu, oskarżonemu o szpiegostwo na rzecz jednego z państw ościennych. Rogowski skazany został na karę śmierci. Pan Prezydent Rzeczypospolitej nie skorzystał z prawa łaski. Wyrok został wykonany w dniu 19 bm.

Oświęcim

GDY CHASYD EKSMITUJE CHASYDA,

Chasyd bełki Benjamin Landau eksmitował ze swego domu chasyda z Bobowy Hirsza Kellera wraz z żoną i 5 dziećmi. Przed domem Landaua zebrał się tłum żydów z Bobowy, domagając się wstrzymania eksmisji. Gdy Landau odmówił temu żądaniu, tłum wtargnął do jego mieszkania, zdemolował je i powybił szyby. Otworzono również zamknięte mieszkanie Kellera i ulokowano w niem rodzinę i rzeczy eksmitowanego. Policja rozprężyła demonstrantów i aresztowała 4 osoby. Władze wdrożyły śledztwo.

Kutno

ŚMIERĆ NA DACHU WAGONU KOLEJOWEGO.

Na stacji kolejowej Kutno podczas biegu pociągu spadł z dachu wagonu, ulegając pęknięciu czaszki, robotnik rolny Stefan Gódkyca, lat 20, zamieszkały w Smolinie pow. koloskiego.

Gódkyca usiłował dostać się do miejsca za mieszkania bez biletu, co stało się przyczyną wypadku. Ciężko rannego po udzieleniu pomocy lekarskiej umieszczono w szpitalu w Kutnie, gdzie, nie odzyskawszy przytomności, zmarł.

FURMANKA POD KOŁAMI POCIĄGU.

Na przejeżdżającą przez przejazd kolejowy na szlaku Kutno — Żychlin furmankę najechał pociąg pospieszno - towarowy, zdążający z Kutna do Żychlina, i rozbił ją w szczątki tak, iż niektóre części wozu znalazły się w odległości czterech kilometrów od miejsca wypadku. Wóźnica Sochaczewski Hersz z Żychlina jest ciężko ranny w głowę, pozatem uległ on ogólnemu paraliżowaniu. Brat wóźnicy, jadący z nim, jakoteż koń, wyszli z wypadku cało. Ciężko rannego Sochaczewskiego po udzieleniu pomocy lekarskiej odwieziono do szpitala w Kutnie.

Winę ponosi droźnik kolejowy Tarczyński Jan, który nie zamknął przejazdu na czas, co stało się przyczyną wypadku.

Nieśwież

POMNIK MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO NAD GRANICĄ SOWIECKĄ.

We wsi Sołtanowszczyzna, położonej w odległości pół km. od granicy sowieckiej, dokonano odsłonięcia pomnika Marszałka Józefa Piłsudskiego, wzniesionego drogą dobrowolnych ofiar miejscowej ludności.

Zakopane

KATASTROFA GÓRSKA POD ZABIA PRZEŁĘCZĄ.

Pod Zabią Przełęczą nad Czarnym Stawem wydarzyła się katastrofa górską, której ofiarą padła p. dr. Janina Fraenkelowa, 34-letnia lekarka ze Lwowa. Pani Fraenkel wybrała się w góry ze znanym przewodnikiem Andrzejem Wawrytko - Krzeptowskim, aby z Morskiego Oka udać się przez Zabiałą Przełęcz na czeskosłowacką stronę. Około godz. 1-ej w południe turyści związani liną znaleźli się już niedaleko przełęczy. W pewnym miejscu prowadzący Wawry-

Przewlekłe targi o kolej wschodnio-chińska

Delegacja mandżurska demonstracyjnie zrywa rokowania — Subtelny komentarz dyplomatów przy rządzie sowieckim

Sowiecka agencja Tass ogłosiła komunikat o przebiegu rokowań między Sowiecami a Japonją i Fandżurją w sprawie sprzedaży kolei wschodnio - chińskiej.

Komunikat Tassa przedstawia dokładnie poszczególne fazy pertraktacji, poczynając od 2 maja 1933 roku aż do chwili ostatniej, to jest do wyjazdu z Tokio delegacji mandżurskiej i opublikowania przez rząd mandżurski deklaracji, czyniącej Związek Sowiecki odpowiedzialnym za faktyczne zerwanie rokowań.

Komunikat stwierdza, że w czasie rokowań strona sowiecka obniżyła swoje żądania z 250 milionów rubli co stanowi 625 mil. jen, do 160 mil. jen (około 56 mil. rubli), podczas gdy strona japońska, wychodząc z sumy 50 milionów jen doszła do 120 milionów. Wyni-

ka z tego w sposób widoczny — stwierdza w konkluzji Tass — że w czasie przebiegu rokowań Związek Sowiecki dał dowód maksimum dobrej woli i ustępliwości, zgadzając się na największe poświadczenia, chcąc w ten sposób zapewnić bezpieczeństwo i pokój na Dalekim Wschodzie. Tymczasem, strona japońsko-mandżurska, odrzuciła w formie ультимatywnej na wet ostatnie propozycje rządu sowieckiego, który posunął się w swych ustępstwach do ostatecznej granicy. Delegacja mandżurska uważała nawet za możliwe opuścić demonstracyjnie Tokio. Prasa japońska i mandżurska w dalszym ciągu prowadzi kampanję antysowiecką z wyjątkowym brakiem wszelkich względów chcąc wpłynąć na stanowisko Sowieców w sprawie sprzedaży kolei wschodnio - chińskiej. Władze japońsko-mandżurskie w Mandżurji uważały za możliwe, jak to zresztą już miało miejsce na jesieni 1933 roku, uciec się do masowego aresztowania funkcjonariuszów kolei wschodnio - chińskiej, jak również do całego szeregu prowokacyjnych zarządzeń. Obecnie nie może już być dwóch zdań co do tego, kto przez upór i agresywność ponosi odpowiedzialność za przerwanie rokowań.

Wedle opinii kół dyplomatycznych, przy rządzie sowieckim rokowania zostaną po pewnym czasie wznowione, zarówno bowiem komunikat sowiecki, jak i głosy prasy japońskiej unikają najwyraźniej określenia „zerwanie” — mówiąc jedynie o „przerwaniu”. Wątpić należy, czy stronie sowieckiej będzie w obecnych warunkach zależało na pośpiechu, jak przed rokiem. Na pośpiechu zależałoby dziś raczej stronie japońskiej, pragnącej załatwienia sprawy kolei przed wygaśnięciem konwencji warszawskiej.

W kilku wierszach

Sąd wojskowy W WIEDNIU skazał na śmierć Domesa, głównego oskarżonego o główny napad narodowych socjalistów na radiostację Rawag. Wyrok wykonano przez powieszienie.

Sąd doraźny w INSRUCKU skazał na śmierć narodowych socjalistów A. Bergera i Hagena za pogwałcenie rozporządzeń o nielegalnym posiadaniu materiałów wybuchowych. Obaj skazani zostali ułaskawieni.

AUSTRJACKA rada ministrów uchwaliła wprowadzić drogą ustawową instytucję nadzoru nad przedsiębiorstwami. Dotyczyć to ma narazie przedsiębiorstw kredytowych.

W HAMBURGU zmarł w wieku lat 70 b. wiceadmirał W. Stamer. Brał on jeszcze udział w ekspedycji chińskiej w r. 1900—1901.

W piątek popołudniu wybuchł w wyższej szkole technicznej w DARMSTADT groźny pożar. Po dwugodzinnej walce z żywiołem udało się strażą ogniową zlokalizować pożar, który zniszczył poza dachem i strychem szereg sal wykładowych na wyższych piętrach.

Rząd FRANCUSKI uwzględnił wniosek rządu austriackiego o przedłużenie na okres jednego roku zezwolenia na zwiększenie stanu liczebności armii austriackiej.

W pobliżu WERSALU mały samochód ciężarowy, którym jechało 8 osób, przejechał na przejeździe kolejowym przez parowóz. Siedmiu pasażerów samochodu odniosło ciężkie rany.

Kpt. Buget i por. Moulignat pobili na samolocie FRANCUSKIM, zaopatrzonym w motor o sile 140 koni, rekord światowy szybkości dla lekkich dwupłatowców, przebywając 1000 km. w 3 godziny, 35 min. 2 sek. Przeciętna zatem szybkość wynosiła 278 km, 991 mtr. na godzinę.

Na pokładzie statku „Rollon” w porcie MARSYLJI wybuchł kocioł. Wskutek wybuchu 3 osoby zostały zabite, a kilka odniosło rany.

Z MILHUZY donoszą: w celu ugaszenia pożaru w kopalni soli potasowych, dyrekcja kopalni zdecydowała się na zamurowanie pionowej galerii. Prace nad odszukaniem zwłok 4 ofiar wybuchu będą podjęte dopiero za 10 do 15 dni po wygaśnięciu pożaru.

Pływaczka austriacka p. Emma Faber przepłynęła kanał LA MANCHE z przylądka Gris Nez do South Foreland, jednak nie udało jej się pobić dotychczasowego rekordu kobiecego, ustalonego w roku 1926 przez panią Gertrudę Ederle.

Policja belgijska aresztowała w BRUKSELI na żądanie władz polskich niejakiego Amela Gołębia, urodzonego w Łodzi w 1913 roku. Gołąb popełnił w Polsce napad z bronią w rękę. Zostanie on przekazany władzom polskim.

W SZAWLACH (Litwa) w ubiegły czwartek wieczorem doszło do rozruchów antysemitycznych, w czasie których ośmiu Żydów odniosło rany. Poprzedniego dnia między miejscowym aptekarzem a pewnym Żydem doszło do kłótni, w rezultacie której aptekarz otrzymał uderzenie nożem w głowę. Wypadek ten stał się przyczyną czwartkowych rozruchów.

Podczas ostatnich ćwiczeń samolotów bombowych w okolicach KOWNA, z niewiadomych dotychczas przyczyn spadł z jednego z samolotów na przedmieściu Kowna 3 bomby, z których dwie eksplodowały w zabudowaniach folwarcznych, zabijając 2 sztuki bydła, i raniąc lekko jednego parobka.

AMBASADOR COUDAHY W TATRACH.

Przybył do Zakopanego p. ambasador Stanów Zjednoczonych A. P. John Coudahy, odbywający podróż po południowej Polsce i terenach dotkniętych powodzią. P. Ambasador odwiedził Morskie Oko w Tatrach, poczem udzielił przedstawicielom prasy dłuższego wywiadu. Głównym celem podróży p. ambasadora była chęć zapoznania się ze stanem popowodziowym okolic dotkniętych klęską. P. ambasador, stwierdziwszy katastrofalne skutki powodzi, wyraził równocześnie podziw dla energii władz oraz dla samozaparcia ludności, która w tak krótkim czasie potrafiła odbudować to, co woda zniszczyła i z ufnością patrzy w przyszłość.

W dalszym ciągu p. ambasador wyraził podziw dla piękna krajobrazu Polski południowej, a szczególnie Tatr i Morskiego Oka, które porównał ze słynnym jeziorem Luisa w górach skalistych Ameryki Północnej, przyznając Morskiemu Oku wyższość pod względem panoramy i klimatu. Popołudniu p. ambasador odjechał samochodem do Krakowa.

W warszawskiej kuchni teatralnej

(Korespondencja własna).

Warszawa, sierpień 1934.

Każdego roku, gdy słońce mocno już prażyć zaczyna, gdy opustoszeje Warszawa ze swych mieszkańców stałych, zjeżdża do stolicy ludź aktorzy. W lipcu i sierpniu pali się potężny ogień pod kuchnią aktorską.

„D. S. A.” — oto skrót pytania, jakie zadają sobie aktorzy zamiast zwykłego powitania. „Dokąd się angażujesz?” — czy może być coś ważniejszego dla ludzi, którym co roku kłóci spokój pracy niepewność następnego sezonu. Zjeżdżają więc w trosce i nadziei, by na warszawskiej giełdzie teatralnej zaprezentować swoje walory. Ta miła buzia naiwnej, ten wzorowy uśmiech amanta, ów masę charakterystyczną, bohaterski głos i aparycję. Inni prosto przydatność swojej w każdym teatrze i w każdej niemal roli.

Zapełniły się lokale warszawskie bracią aktorską. Tradycjonalisci siedzą po staremu u Loursa, gdzie króluje charakterystyczna postać starego Frenkla, gdzie przychodzi jeszcze dyrektorzy teatrów prowincjonalnych. Inni zapełniają „ogródki” Sima, Ipsi i Ziemiańskiej, wnosząc gwar, wesołość, i zmieniając choć na czas jakiś standardyowane oblicze warszawskich kawiarni.

Każdy myśli o tem, jak się zaangażować do Warszawy. Pęd ten pochodzi pewnie jeszcze z tych czasów, kiedy teatry warszawskie były pełne, a wysokie gaże nie były złu dniem. Od kilku lat jednak Warszawa przestała być złotym jabłkiem. Teatrów miała co prawda dużo, gaże teoretycznie nieźle, ale w praktyce dawała rozczarowanie i... niejedną głodny dzień.

Historja powstawania teatrów warszawskich jest istotnie ciekawa. Było ich przecież poza miejskimi i szymonowskimi — kilkanaście. Procedura była prosta. Dyrektor, reżyser, lub aktor postanawiał założyć teatr. Oczywiście poza 10 palcami i „genjalną” koncepcją miał jeszcze 50 gr. na pół czarnej. Z tym kapitałem wyruszał na podboje. „Zakładał” stołki w jakiejś cukierni i rozpoczynał rozmowy. Rozmawiał ze wszytkimi — a aktorami, z dekoratorami, z dostawcami, z finansistami, z właścicielem cukierni, z adwokatami, autorami itd. Po pewnym czasie ukazywała się notatka w jednym z dzienników, że p. X. otwiera teatr w Warszawie. Po kilku dniach czytaliśmy już wywiad, w którym sprawa teatru została potraktowana „zasadniczo”, a p. dyrektor dawał wyraz swemu optymistycznemu pogładowi. Jeszcze kilka dni miało i istotnie znajdował się cukiernik, adwokat lub kupiec, który wchodził w spółkę do eksploatacji sztuki teatralnej. Bo z teatrami to tak, jak z dziennikami — zawsze się znajdzie naiwny, który zaryzykuje 20—30,000 zł. A może rzeczywiście chwyce? A może to jest interes?

Podobnie rozmawiali aktorzy. „Jeżeli

impresje finansuje cukiernik A., lub kupiec P. — to znaczy jest pewna. A przytem w Warszawie”.

Pierwszy miesiąc mijął pomyślnie, ale szybko. Pieniądże się kończyły. Finansista nowych nie ryzykował, a publiczność nie dopisała. Dyrektor proponował „działówkę”. Zaczynał się głód, w jednym z teatrów w roku ubiegłym aktorzy dostawali po 50 gr. dziennie (autentyczne).

W tym roku na szczęście nie słyhać urodzaju teatralnym. Mniej będzie zawodów. Poza kompleksem 5 teatrów Towarzystwa Krzewienia Sztuki Teatralnej, będzie jeszcze opera, teatr Jaracza z Zimińską i

Bendą, teatr kameralny Adwentowicza, Ateneum Biegańskiego, no i pewnie 2 rewje: Jarosy’ego i Własta. Chociaż kto może wie dzieć, co jeszcze w ostatniej chwili wyrosnie. Napewno się znajdzie jeszcze jakiś dyrektor, który zapraśnie wyzwolić swój kompleks teatralny, jakiś finansista, wierzący w swą dobrą gwiazdę, właściciel pustego lokalu widowiskowego, no i aktorzy, odwieczne dzieciaki, pragnący tytułu „artysty scen stołecznych”.

I znów historia się powtórzy z precyzją fotograficzną, bo nieśmiertelna jest na tym świecie tylko nadzieja, matka...

War.

Challenge 1934 r.

otwarty będzie dnia 28 bm. w obecności Pana Prezydenta Rzplitej

Z Warszawy donoszą: Na odbytej na lotnisku Mokotowskim konferencji prasowej, kierownik tegorocznego Challenge’u, ppłk. Kwieciński poinformował zebranych o zakończeniu prac przygotowawczych do zawodów.

Jak wynika z udzielonych informacji, uroczyste otwarcie zawodów lotniczych nastąpi w dniu 28-go sierpnia r. b. o godz. 12.iej na lotnisku Mokotowskim w obecności Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i władz państwowych. Po zakończeniu oficjalnej części programu rozpocznie się dla samolotów szereg prób technicznych o-

raz ocena właściwości technicznych samolotów. Próba szybkości minimalnej oraz startu i lądowania odbędzie się na lotnisku na Okęciu. Poza tem pozostałe próby techniczne i ocena właściwości technicznych samolotów jak również start do lotu okrężnego w dniu 7 września i lądowanie z lotu okrężnego w dniu 14-go września odbędzie się na lotnisku Mokotowskim.

Lotnisko Mokotowskie zostało gruntownie przebudowane celem umożliwienia publiczności obserwowania najciekawszych momentów zawodów.

Zmiana opłat w obrocie czekowym P. K. O.

W ostatnich dniach Poczta Kasa Oszczędności rozesała uczestnikom obrotu czekowego nową taryfę opłat, ważną od 1 września r. b.

Za podjęcie gotówki z P. K. O., które dotychczas wynosiły 5 gr. od czeku bez względu na wysokość pobierania będzie opłata od 20 gr. do 3 zł.

Druga zmiana dotyczy opłat za wpłaty na rachunek w PKO. Dotychczas porysający pieni-

dze nie płać nic, odbierający zaś uiszczają opłatę, wynoszącą od 5 gr. do zł. 1,50. Obecnie ta opłata została podwyższona i wynosi od 10 gr. do 2 zł. 50 gr., przytem uiszczą ją wpłacający pieniądze.

W ten sposób uczestnik obrotu czekowego nie będzie ponosił żadnych kosztów od dokonanych wpłat na jego rachunek a poniesie je wpłacający.

Wnioski o przywrócenie uprawnień w „Reichsversicherungsanstalt für Angestellte” w Berlinie można zgłaszać jedynie do 31 bm.

Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych komunikuje, że w dniu 31 sierpnia r. b. upływa termin do zgłaszania wniosków o przywrócenie uprawnień ze składek opłaconych w niemieckich instytucjach ubezpieczenia społecznego pracowników umysłowych (Reichsversicherungsanstalt für Angestellte w Berlinie) lub w jego instytucjach zastępczych na podstawie umowy polsko - niemieckiej z dnia 11 czerwca 1931 roku o ubezpieczeniu społecznym.

Z. U. P. U. zaznacza, że dotyczy to pracowników umysłowych, którzy wrócili z Niemiec na Górny Śląsk od drugiej połowy 1921 r., albo na inne obszary Polski po 1917 r. Osoby te powinny natychmiast, zgodnie z postanowieniem art. 38 p. 1 umowy polsko - niemieckiej o ubezpieczeniu społecznym, przesłać do Reichsversicherungsanstalt für Angestellte, Berlin — Wilhelmsdorf wnioski o przywrócenie utraconych uprawnień, które to przywrócenie nastąpi bez żadnych dodatkowych opłat.

Termin 31 sierpnia r. b. jest terminem ostatecznym i niedotrzymanie go naraże zainteresowanych na utratę ostatnich sposobności uzyskania uprawnień, nabytych uprzednio w niemieckich instytucjach ubezpieczeń społecznych. W celu wykorzystania powyższych uprawnień, ubezpieczeni powinni zgłosić odpowiednie wnioski, albo bezpośrednio do Reichsversicherungsanstalt, lub też do Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, oddział w

Chorzowie, który wniosek ten po ew. uzupełnieniu go przekaże niemieckiej instytucji ubezpieczeń. Zgłoszenie wniosków może być dokonane w języku polskim.

Równocześnie Z. U. P. U. komunikuje, że na podstawie art. 38 p. 8 umowy, przy zgłoszeniu wniosków o przywrócenie uprawnień możliwe jest jeszcze dobrowolne opłacenie składek do Reichsversicherungsanstalt za czas wstecz od 1. 1. 1924 r. do 31. 8. 1933 r. Zapłatę składek można jednak uskutecznić również tylko w terminie do 31 sierpnia r. b. Postanowienia o możliwości tej są b. ważne dla ubezpieczonych, którzy utracili uprawnienia, a w Polsce nie są dalej ubezpieczeni, gdyż przez umożliwienie im zapłaty składek wstecz uzyskują oni możliwość wypełnienia okresu wyczekiwania. Okres ten stanowi 60 miesięcy składekowych do nabycia prawa do świadczeń inwalidzkich i na rzecz pozostałych członków rodziny, a 180 miesięcy do nabycia uprawnień do uzyskania renty starczej.

O ile zainteresowani chcą skorzystać z tej możliwości, winni celem dotrzymania terminu na opłacenie zaległych składek przekazać do 31 bm. do Reichsversicherungsanstalt zaległe składki bez względu na okoliczność, że dotychczas nie otrzymali decyzji o przywróceniu uprawnień, zastrzegając sobie zwrot tych składek w razie niepomyślniej decyzji instytucji niemieckiej.

W interesie grupy Boussac'a demarche ambasadora Laroche'a

Agencja Havasa donosi w depeszy z Warszawy o demarche ambasadora Laroche’a u premiera Kozłowskiego w sprawie uwiecznionych dyrektorów Zakładów Żyrdowskich, poczem opisuje przebieg wydarzeń, związanych ze sprawą żyrdowską, oświetlając je z punktu widzenia grupy p. Boussac’a.

„Grupa reprezentująca większość — pisze o grupie Boussac’a korespondent Havasa — protestuje energicznie przeciwko samowoli, zawierającej się w podobnej akcji i przeciwko aresztowaniu swoich współpracowników, które ma na celu jedynie rozbicie zawartego układu i zupełne pozbawienie jej praw”. Komunikat Havasa przypomina w dalszym ciągu sprawę zabójstwa generalnego dyrektora towarzystwa, Koehlera, zarzucając prasie polskiej, że zabójstwo to było

wynikiem artykułów prasy polskiej „zobowiązujących do gwałtów”.

W związku z powyższą wiadomością agencji Havasa, zaznaczyć należy, iż wiadomość o sądzeniu ambasadora Laroche’a u pana premiera Kozłowskiego jest o tyle nieścisła, że p. premier Kozłowski bawi od 10 dni na urlopie. P. ambasador Laroche zgłosił się istotnie w sprawie aresztowanych dyrektorów Vermeersch’a i Caena i został przyjęty w dniu 16 b. m. przez zastępującego premiera p. ministra Zawadzkiego, który wskazał panu ambasadorowi, że sprawa aresztowanych dyrektorów znajduje się nie w ręku władz administracyjnych lecz w kompetencji władz sądowych i że wobec tego wszelka ingerencja w tej sprawie jest niedopuszczalną.

UWAGA!

TUKAN

W każdej paczce wysuszonego mydła

otrzyma każdy

paczke mydła „TUKAN” gratis.

FABRYKA MYDŁA REGERA

Karol Sander

Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego nr. 4

Telef. 40-19. 5801

znajduje się jeden bon. Za 20 takich bonów

otrzyma każdy

paczke mydła „TUKAN” gratis.

FABRYKA MYDŁA REGERA

Karol Sander

Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego nr. 4

Telef. 40-19. 5801

UWAGA!

Nazwy miejscowości w Polsce

ustalać będzie minister Spraw

Wewnętrznych

W drodze rozporządzenia Prezydenta Rzeczy-

pospolitej zostanie unormowana sprawa ustale-

nia nazw miejscowości oraz numeracji nieruchomości.

Dotychczasowy stan, w którym z ogólnej licz-

by 140.000 miejscowości w Polsce — 30 proc.

niema ustalonych nazw, utrudnia niesłychanie

wprowadzanie zmian w podziale administracyj-

nym Państwa.

Urzędowe nazwy miejscowości ustalać będzie i

zmieniać minister Spraw Wewnętrznych w dro-

dze rozporządzeń, ogłaszanych w „Monitorze Pol-

skim”. Przy ministrze spraw wewnętrznych po-

wołana ma być, jako organ opiniodawczy Kom-

misja Ustalania Nazw Miejscowości. Skład kom-

misji został tak pomyślany, aby wchodził do

niej przedstawiciele nauki, oraz przedstawiciele

ministerstwa bezpośrednio zainteresowanych w u-

stalaniu nazw miejscowości. Urzędowe nazwy

miejscowości będą ogłaszane — w miarę ich u-

stalania.

W początkowym okresie otrzymają charakter

oficjalny nazwy miejscowości, figurujących w

„Urzędowym wykazie miejscowości R. P.”, który

wydawać będzie poszczególnemu województwam

Główny Urząd Statystyczny.

UWAGA!

Wolnych posad w PKP niema

Ministerstwo Komunikacji zawiadamia, że

oprócz wolnych stanowisk dla inżynierów-techn-

ików i inżynierów drogowych żadnych innych

posad na Polskich Kolejach Państwowych niema.

UWAGA!

Na kopiec Marszałka Piłsudskiego

Delegacja Rady porozumienia Związków Pol-

skich we Francji udała się pod pomnik poleg-

łych bohaterów w La Targette (dep. Notre

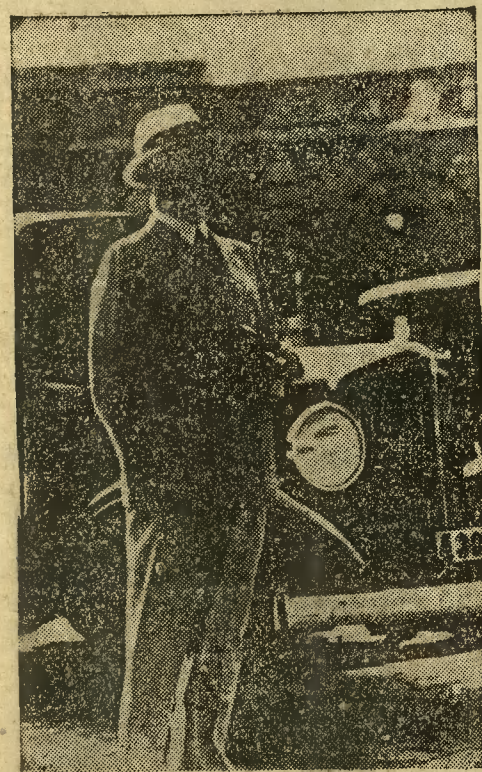
Dame de Lorette), celem zabrania stamtąd zie-

mi na kopiec Marszałka Piłsudskiego w Krako-

wie. Na zdjęciu: delegacja przed pomnikiem

w La Targette.

Podróż pretendentów do tronu Austrii

Arcyksiążę Otto Habsburg, który ostatnio przebywał w Sztokholmie w sobotę opuścił Szwecję. Cel dalszej jego podróży jest trzymanym w ścisłej tajemnicy.

Sport i Kultura Fizyczna

Nr. 25.

Nasz tygodniowy Dodatek Sportowy

Rok V

Wpływ przez Bydgoszcz o puchar Redakcji „Dnia Bydgoskiego“

Zeszłoroczny bieg przez Bydgoszcz o puchar „Dnia Bydgoskiego“ był jedną z największych imprez pływackich ziem zachodnich Polski. W tym roku bieg zapowiada się jeszcze bardziej interesująco ze względu na większą ilość zawodników, która z każdym dniem wzrasta. Bieg wpływ przez Bydgoszcz będzie przeglądem sił pływackich bydgoskich. Startować

mogą zreszzeni i niezreszzeni, młodzież męska i żeńska, panie i panowie.

Trasa, jaką mają przebyć zawodnicy wynosi 1.100 mtr. i zaczyna się od śluzy II-giej (przy ul. Marcinkowskiego) a kończy się przy przystani B. T. W. Dla pań i młodzieży męskiej do lat 15-tu (skończonych) trasa wynosi 400 mtr. od mostu Gdańskiego

do przystani B. T. W.

Zawody odbędą się dnia 26 sierpnia b. r. o godz. 12-tej. Zgłoszenia ustne lub piśmienne kierować do „Bydgoskiego Klubu Pływackiego“ Plac Weysenhoffa 11 m. 1, lub do pływalni wojskowej, gdzie przyjmuje p. Adamczewski.

Wpisowe wynosi 30 groszy od osoby.

Płwacz mistrzem Polski

Lwów 20 8 (PAT). We Lwowie zakończony został 10-cio bój o mistrzostwo Polski. Pierwsze miejsce zajął Pławczyk (Warszawa) 7.597,525 pkt., drugi Wieczorek (Wilno) 7.047,920 pkt., trzeci Wojtkiewicz (Warszawa) 6.871,565 pkt., Niemiec 10-cio boju nie ukończył z powodu na derwania ścięgna.

Piłka nożna

Berlińska „Tenis Borussia“ bije IFC 5:3

Katowice 20 8 (PAT). W Katowicach wobec 15.000 widzów rozegrany został mecz pomiędzy berlińską „Tenis Borussia“ a miejscowym IFC. Zwyciężyli berlińczycy w stosunku 5:3 (0:0). Zawody odbyły się z okazji otwarcia boiska IFC. Berlińczycy nie wykazali specjalnej klasy, wygrali niebardzo zasłużenie. Jedynie fatalny bramkarz IFC przyczynił się do porażki.

Mecze ligowe

Warta — LKS 2:1

Poznań 20 8 (PAT). W meczu o mistrzostwo Ligi Warta pokonała LKS w stosunku 2:1 (1:0). Gra była nieciekawa. Przytem Warta miała pewną przewagę w pierwszej połowie.

Polonia — Ruch 3:3

Warszawa 20 8 (PAT). W meczu o mistrzostwo Ligi Polonia zremisowała z mistrzem Polski Ruchem w stosunku 3:3 (1:1). W pierwszej połowie przewaga Ruchu, natomiast po przerwie lekko górowała Polonia. Gra była brutalna i w każdym razie zbyt ostra. Ofiarą jej padł Dziwisz, ze strony Ruchu, który statystował tylko na boisku i Gienza też z Ruchu, którego zmiesiono z boiska.

Cracovia — Garbarnia 2:1

Kraków 20 8 (PAT). W Krakowie na boisku odbył się mecz o mistrzostwo Ligi Cracovia — Garbarnia zakończony zwycięstwem Cracovii w stosunku 2:1 (1:0).

Warszawianka — Pogoń 2:1

Lwów 20 8 (PAT). W meczu o mistrzostwo Ligi Warszawianka pokonała niespodziewanie Pogoń w stosunku 2:1 (1:1). W „Pogoni“ po dłuższej przerwie, grał Wacław Kuchar.

O wejście do Ligi

Legia (Poznań) — ŁTSG 1:0

Łódź, 20, 8, (Pat.) W Łodzi odbył się mecz o wejście do Ligi pomiędzy poznańską Legią a ŁTSG. Zwyciężyli Poznańczycy w stosunku 1:0 (1:0). Jedyną bramkę zdobył Walczak II, dla Poznańczyków. Gra na wysokim poziomie, a e ostra i chwilami brutalna.

Śląsk — Grzegorzec K. S. 5:2

Katowice 20 8 (PAT). W Świętochłowicach odbył się mecz o wejście do Ligi pomiędzy Śląskiem a krakowskim mistrzem Grzegorzewskim K. S. Zwyciężyli Ślązacy w stosunku 5:2 (2:1). Widzów 5000.

Zawody lekkoatletyczne o mistrzostwo miasta Torunia

W dniu 9 września rb. odbędą się zawody lekkoatletyczne dla kobiet i mężczyzn o mistrzostwo miasta Torunia.

Do zawodów będą dopuszczeni wszyscy lekkoatleci tak stowarzyszeni jak i niestowarzyszeni, mający ukończone 18 lat, posiadający P. O. S. lub zaświadczenie o odbyciu częściowej próby. Zawody będą się składały z następujących konkurencji:

Kobiety: bieg 60, 100 m., 4 razy 75, skok w dal, wznwyż, rzut dyskiem, pchnięcie kulą.

Mężczyźni: biegi 100, 200, 800 5000 m. płotki 110 m., sztafeta 4 razy 100, 4 razy 400, rzuty dyskiem, oszczepem, kulą, skoki: wznwyż, w dal o tyczce i wysięg kolarski na szosie 10 km.

Zgłoszenia przyjmuje do dnia 1 września r. b. Komenda Powiatowa PW. na m. Toruń, ul. Piekary 37-39 wraz ze świadectwem lekarzem.

Zawodnicy biorący udział w zawodach o mistrzostwo m. Torunia będą wyeliminowani do zawodów międzymiastowych.

W dniu 8 września o godz. 20 zbiórka wszystkich organizacji WF. wraz z przyrządami a zawodnicy (czki) w kostjumach sportowych, przed halą PW. skąd wyruszy pochód propagandowy ulicami miasta.

Nasze lekkoatletki gromią Japonki 62:37

Wynik meczu w Poznaniu

Poznań, 20. 8. (Pat.) Wczoraj odbył się tu międzypaństwowy mecz lekkoatletyczny pań Polska — Japonia. Zwycięstwo odniosła Polska w stosunku 62:37 punktów.

Wyniki osiągnięte naogół są dobre. Kwaśniewska wykazała znów swoją doskonałą formę, bijąc swój rekord polski w rzucie oszczepem prawie o metr. Wajsówna w dysku jakkolwiek zajęła pierwsze miejsce, uzbyskała wynik jak na nią słaby, za to w kuli pobiła rekord polski o 7 cm. Walasiewiczówna na znajduje się znowu w swojej szczytowej formie, czego dowodem jest wyrównanie rekordu światowego na 100 metrów. Japonki przegrały wszystkie spotkania z wyjątkiem skoku w dal, zajmując w najlepszym wypadku drugie miejsce.

Wyniki techniczne są następujące: W biegu na 60 metrów: 1) Walasiewiczówna 7,6 sek., 2) Japonka Watanabe 8 sek., 3) Frajwaldówna (Polska). Bieg na 100 m. również wygrała Walasiewiczówna 11,8 sek. (rekord światowy wyrównany). Drugą była Japonka Watanabe 12,7 sek., trzecią — Polka Orłowska. Na 200 m. tryumfowała po raz trzeci Walasiewiczówna, mając doskonały czas 24,5 sek. Trzy pozostałe zawodniczki przybyły prawie jednocześnie do mety o 4,3 sek. za Walasiewiczówną. Drugą była Mondrałówna, dalej Japonka Idota i czwarta Japonka Hiroshima. Na 800 metrów: 1) Świdarska (Polska) 2 min. 26,6 sek., 2) Japonka Idota 2 m. 29 sek., 3) Japonka Nakamura. W rzucie kulą: Wajsówna zaję-

ła pierwsze miejsce, ustalając nowy rekord polski wynikiem 12,09 cm. Drugą również Polka Cejzikowa 11,23 m., trzecia Japonka Yamamoto. W rzucie oszczepem Kwaśniewska ustaliła nowy rekord polski 40,50 m., druga Japonka Shimo 40,32 m., trzecia Japonka Yamamoto. W rzucie dyskiem: 1) Wajsówna 40,92 m., 2) Cejzikowa 35,42 m., 3) Japonka Shimo. W skoku w dal: 1) Japonka Watanabe 5,21 m., 2) również Japonka Kuzuo 5,07 m., 3) Polka Przygórska 4,91 m. W sztafecie 4 razy 100 m. wygrała drużyna polska w składzie Frajwaldówna, Mondrałówna, Orłowska i Walasiewiczówna w czasie 51 sek., drugie miejsce zajęła Japonka w czasie 52,4 sek.

Kolejarze na boisku

Okręgowe zawody K. P. W. w Toruniu

W dniu 19 bm. odbyły się w Toruniu zawody sportowe okręgu Pomorskiego Kolejowego Przystosobienia Wojskowego.

Zawody przeprowadzono na strzelnicy wojskowej w Rudaku, na dworcu Toruń — Przedmieście i na boisku miejskim przy ul. gen. Bema. Na zawodach obecni byli prezes dyrekcji PKP p. Dobrzycki, wiceprezes Zarządu Okręgowego komandor Kłosowski, komendant miasta ppłk. Matzenauer, kierownik Okr. Urzędu WF i PW ppłk. Klementowski i inni. Kierownikiem zawodów był p. Lewicki, sędzią głównym por. Brzeziński. Organizacja zawodów dobra.

Po zawodach na boisku miejskim po krótkiej przemowie komandora Kłosowskiego, który zachęcał do dalszej pracy na polu przystosobienia wojskowego, nastąpiło rozdanie nagród które wręczał prezes dyrekcji p. Dobrzycki.

Zawody składały się z trójboju wojskowo-kolejowego, lekkoatletyki i gier sportowych.

W skład trójboju wojskowo - kolejowego wchodziły: 1) strzelanie z broni wojskowej; 2) układanie i rozbiórka przęsła (każda drużyna złożona z 8 osób musiała z przygotowanego materiału podkłady, szyny, gwoździe, z odpowiednimi narzędziami ułożyć odcinek toru kolejowego a następnie rozbrać. Powyższą pracę należało wykonać dokładnie i w jak najkrótszym czasie); 3) marsz drużynowy 10 km. z karabinem i obciążeniem.

Najmniejszą ilość punktów uzyskała drużyna z ogniska Tczew II zdobywając tamsamem pierwsze miejsce. Skład zwycięskiej drużyny był następujący: Fabich, Sowiński, Zimnoch, Piechler, Turek, Kleinschmidt, Bacholski, Mrowicki. Drugie miejsce zdobył Toruń (pkt. 9) trzecie Grudziądz (pkt. 9) czwarte Chojnice, piąte — Gdynia, szóste — Bydgoszcz II.

W marszu 10 km. najlepszy czas uzyskała drużyna Chojnice, która przebyła całą trasę w 1 godz. 6 m. 30 sek., zdobywając po raz drugi puchar przechodni Ministra Komunikacji p. Kuehna, ufundowany w roku 1929.

Lekkoatletyka: Kobiety. Bieg 60 m.: 1) Szykowska (Chojnice) 9 sek., 2) Czubowa (Toruń II) 9,2; 3) Stawska (Toruń I). Sztafeta 4 razy 100: 1) Toruń II (Lewandowska, Czubowa, Lewicka, Kaczorowska) w czasie 1,06,9; 2) Chojnice 1,07,3. 3) Toruń I. Kula: 1) Lewandowska (Toruń II) 6,89. 2) Lewicka (Toruń II) 6,78; 3) Stawska (Toruń I) 6,75.

Mężczyźni 100 m.: 1) Dunicki (Tczew I) 1,8; 2) Balcerowiak (Miasteczko) 1,25 3) Mączkowski (Tczew II), 800 metrów: 1) Migdał (Toruń II) 2,14,9; 2) Stachewicz (Toruń I) 2,16,2; 3) Karszewice (Karszewice). 3000 m.: 1) Ryngut

(Karszewice) 10,14,8 czas słaby; 2) Słowiński (Grudziądz) 10,17,6; 3) Drożdżak (Bydgoszcz) 10,42,6. Sztafeta 4 razy 100: 1) Tczew I (Dunicki, Woszczyzna, Olszewski, Klin) w czasie 48,5 2) Karszewice 49; 3) Toruń II 49,2. Skok w dal: 1) Dunicki (Tczew I) 6 m. 16; 2) Majtkowski (Bydgoszcz I) 6 m. 01; 3) Opaliński (Grudziądz) 5 m. 78.

Skok wznwyż: 1) Majtkowski (Bydgoszcz I) 2) Wasilewski (Karszewice), 3) Labeusz (Bydgoszcz II) poza konkursem Kwaśniewski (Toruń II) wszyscy po 1 m. 62. Rzut granatem

Święto sportowe Związku Strzeleckiego w Bydgoszczy

W sobotę na stadionie bydgoskim odbył się mecz piłki nożnej między Strzeleckim Klubem Sportowym „Łódź“ a K. S. U. „Asterja — Bydgoszcz“, który zakończył się zwycięstwem gości 4:2.

W niedzielę rano odbył się tradycyjny marsz 15-kilometrowy, urządzony przez oddział II Zw. Strzeleckiego w Bydgoszczy. Wynik marszu były następujące 1) Lis Adam (1 godz. 16 m. 0,5 s.), z oddziału I ZS, 2) Rutyna (1 godz. 22 m. 12 s.), oddział II ZS, 3) Gasiński (1 godz. 22 m. 15 s.), oddział XII ZS.

O godz. 15 odbyły się zawody motocyklowe, urządzone przez oddział XVI (motocyklowy) ZS, oraz atrakcyjny pościg z balonem wolnym, pilotowanym przez p. por. Mikulskiego z Torunia, w towarzystwie grodzkiego referenta

1) Sobieszczyk (Białosłowie) 68 m. 40; 2) Dunccki (Tczew I) 65,95; 3) Matczyński (Bydgoszcz I) 61,05.

W ogólnej punktacji zwyciężyło ognisko Tczew I mając punktów 9, zdobywając nagrodę przechodnią Okr. Pomorskiego KPW.

Gry sportowe. Koszykówka męska: pierwsze miejsce zdobyła drużyna Chojnice bijąc drużynę Tczew 25:23.

Siatkówka żeńska: 1) Chojnice, 2) Toruń II, 3) Toruń I. Siatkówka męska: 1) Toruń I, 2) oruń II, 3) Karszewice, 4) Chojnice.

Zwycięstwo toruńskiego „Gryfu“ w Warszawie

Pierwszy mecz o wejście do Ligi

Na boisku Polonii wobec 3000 widzów rozegrany został pierwszy mecz o wejście do Ligi pomiędzy mistrzem Warszawy „Gwiazdą“ a mistrzem Pomorza „Gryfem“, zwyciężył „Gryf“ w stosunku 1:0 (0:0). Jedyną bramkę, decydującą o zwycięstwie, zdobył na 5 minut przed końcem Rutkowski. Gra była żywa i w szybkim tempie, chociaż poziom pozostał nieco do życzenia. „Gwiazda“ naogół niebezpieczniejsza, „Gryf“ natomiast lepszy w polu, U gości dobra obrona, niezła pomoc a w ataku wyróżnił się b. gracz „Polonii“ Suchocki, U gospodarzy najlepszy bramkarz Cukrowicz i obrona. Pomoc słaba, W ataku najlepszy Freiman.

TKLT zdobywa w Bydgoszczy puchar LOPP na własność

W niedzielę, dnia 9 bm. na placach BKS. w Bydgoszczy odbyły się międzymiastowe zawody tenisowe o puchar LOPP-u pomiędzy TKLT z Torunia a BKS. Zwyciężył TKLT w stosunku 4:3 po raz trzeci, zdobywając w ten sposób na własność puchar LOPP'u.

Poszczególne gry przedstawiały się jak następuje: Fryczanka (T) — Bielawska (B) 6:2,

6:1, Herdegen (T) — Laszkiewicz (B) 0:6. 4:6. Stogowski (T) — Sioda (B) 6:4, 4:6, 6:2; Bojanowski (T) — Wernerowski (B) 6:3, 6:3, Kowalski (T) — Figurski (B) 6:3, 6:2.

Stogowski, Fryszczyńska — Laszkiewicz, Zielińska 4:6, 6:4, 4:6.

Herdegen Stogowski — Laszkiewicz Figur-
skiej 3:6, 4:6.

Żegluga i porty

Polsko-gdańskie umowy gospodarcze

Echa w Gdańsku. — Enuncjacje organu narodowo-socjalistycznego

Od czasu konwencji paryskiej z roku 1920 i umowy warszawskiej z r. 1921 nie było w stosunkach polsko - gdańskich tak ważnych pertraktacji jak ostatnie, toczone od długiego czasu, bo przeszło od roku. Wyniki tych prac jest zawarcie umów gospodarczych, pozostających ze sobą w ścisłym związku i regulujących ogromny, a bardzo ważny kompleks zagadnień polsko - gdańskich.

Spróbujemy pokrótce scharakteryzować warunki i stosunki, które dla zawarcia tych umów doprowadziły i przypatrzymy się echu jakie umowy te wywarły na terenie Polski i Gdańska.

Podstawowe umowy, będące źródłem prawnym istnienia W. M. Gdańska, a mianowicie Traktat Wersalski i Konwencja Paryska, stworzyły z polsko - gdańskiego obszaru gospodarczego, jeden obszar celny, na którym obowiązywać miało polskie ustawodawstwo i polska taryfa celna. Równocześnie jednak umowy te, a także i późniejsza Umowa Warszawska zawierały postanowienia, które zarówno w dziedzinie ustawodawstwa celnego, jak i praktyki celnej — przyznawały Gdańskowi pewną suwerenność i samodzielność, żeby tylko wymieniły organizację służby celnej, przepisy dotyczące obrotu uszlachetniającego, przepisy o domach składowych o kredytowaniu cła itd.

W umowach tych znajdowało się jeszcze jedno bardzo ważne postanowienie dotyczące t. zw. kontyngentów gdańskich Par. 212 Umowy Warszawskiej postanawia, że Gdańsk miał prawo importować dla potrzeb własnego gospodarstwa nawet takie towary, których Polska z pewnych przyczyn nie chciała dopuszczać do swego obszaru gospodarczego. Postanowienie te dawało pole do możliwości nadużyć, tworząc z Gdańska, zwłaszcza wobec polsko - niemieckiej wojny celnej, — bramę wypadową dla szmuglu niemieckiego. Gdańsk stał się przez to w polskim obszarze celnym wyłomem, którego polskie ustawodawstwo celne uchwycić i skontrolować nie było w stanie. Aby przeciwdziałać tego rodzaju anomalii, została zorganizowana przez Polskę na terenie Gdańska kontrola gospodarcza, której musiały się poddać wszystkie gdańskie firmy, o ile nie chciały stracić polskiego rynku zbytu. Byliśmy niedawno świadkami, że Senat W. M. Gdańska występował bardzo energicznie przeciwko polskiemu zarządzeniu, przypomniamy sobie, iż padały nawet słowa o uśamodzieleniu się gdańskiego gospodarstwa i szukania nowych terenów dla gdańskiej ekspansji gospodarczej, nawet w połączeniu z ryzykiem politycznych konsekwencji. Były to jednak tylko słowa, które nie były w stanie zmienić czegokolwiek w fakcie, iż Gdańsk, jeżeli chce, aby gospodarstwo jego rozwijało się, musi pogodzić się z prawdą historyczną, polityczną i terenową - gospodarczą — z prawdą która brzmi: „Gdańsk należy do gospodarstwa Polski i tylko z oparciem się o polskie zaplecze gospodarcze - może się gospodarstwo rozwijać“. Prawda ta zdaje się doszła nareszcie do świadomości czynników odpowiedzialnych za gdańską politykę i temu jedynie należy zawdzięczać, iż Gdańsk stał się pohopniejszy dla zrozumienia rzeczywistości i zgodził się na warunki, których wymagała polska gospodarcza racja stanu.

Należy jednak już tutaj wyjaśnić, że polska gospodarcza racja stanu bynajmniej nie wymaga zubożenia Gdańska i upadku jego gospodarstwa. Wprost przeciwnie — Polsce zależy na tem, by jej obydwa porty znajdowały się w jaknajbardziej kwitującym stanie, bo wtedy dopiero będą mogły spełnić zadanie, które przy pada mu w udziale, jako zaledwie dwum portom ogromnego i bogatego zaplecza gospodarczego zamieszkałego przez 32 milionowy naród. Dla Polski zawarcie ostatnich umów z Gdańskiem było jedynie pojedynczym ogniwem w łańcuchu ustalania swojej polityki gospodarczej, było

tylko jednym krokiem w doprowadzaniu stosunków politycznych i gospodarczych ze swymi sąsiadami do ładu.

Dla Gdańska, znajdującego się w ostatnich czasach pod względem gospodarczym w położeniu bez wyjścia, — ponieważ z chwilą zrezygnowania z polskiego rynku — gospodarstwo gdańskie musiało by się załamać — było zawarcie nowych umów i dostosowanie się przez to do polskiej polityki gospodarczej — kwestją być albo nie być. — Gdańskie czynniki miarodajne wybrały pierwszą alternatywę; budując na zmienionych podstawach swój stosunek gospodarczy do Polski, stworzyły one z Gdańska, przy zachowaniu narodowej i państwowej samodzielności organ polsko - gdańskiego obszaru gospodarczego; na podstawie nowych umów Gdańsk jest nierzalną częścią polskiego obszaru celnego — przeciwnie, jest pod względem gospodarczym częścią gospodarczego organizmu Rzeczypospolitej Polskiej. Dla osiągnięcia tego celu — dla uzyskania dla swych produktów całego polskiego rynku zbytu — opłaciło się zrezygnować z pewnych uprawnień, a nawet ponieść pewne ofiary.

Ze w ten sposób a nie inny, stosunki przedstawiały się, świadczą przemówienia prezydenta Senatu Dr. Rauschninga w Berlinie i Gdańsku, świadczą też głosy tej niemieckiej prasy gdańskiej, która ma za sobą długie lata praktyki i znajomość specyficznych gdańskich stosunków gospodarczych.

W ostatnich jednak dniach zaczynają pewne sfery partyjne mącić względnie czystą wodę stosunków polsko - gdańskich. Zainteresowanych odsyłamy do „bojowego“ „Danziger Vorposten“ z dn. 16 bm. do artykułu omawiającego wystąpienie prezydenta Senatu p. dr. Rauschninga przed Volkstagem. Organ partji narodowo - socjalistycznej musiał jak sam powiada „unserem Herzen Lift machen“ i wypowiedział wiele bardzo cennych dla polskiej strony uwag — które są przedsmakiem tego, jak stosunki polsko - gdańskie będą wyglądały. Ani słowa o tem, że Polska swoje zobowiązania lojalnie wypełnia, ani słowa o zbagatelizowaniu przez Gdańsk umowy z 18 września ub. r. natomiast pełno inwektyw pod polskim adresem, pełno ostrzeżeń, a adresem gdańskich sfer gospodarczych, aby nie fudziły się obietnicami polskimi i nie szły na ich lep. Gdańsk to solidne niewiniątko, które zawsze jest w porządku — wina leży zawsze po stronie polskiej.

Bardzo interesujące są też enuncjacje tego dziennika na temat nowych ugrupowań „Werheize eines politischen Auftrages“ i jeżeli przewodnią myślą ich działalności mają być zasady narodowo - socjalistyczne, to perspektywy gdańsko - polskich stosunków gospodarczych są conajmniej problematyczne. Dr. S. P.

Magistrala węglowa Górny Śląsk — Gdynia

Wyniki eksploatacyjne za rok 1933

Wskutek porozumienia Francusko - Polskiego Towarzystwa Kolejowego z rządem polskim, eksploatacja linii kolejowej Górny Śląsk — Gdynia, poczynając od dnia 1 marca 1933 roku, była prowadzona przez P. K. P. na rachunek Towarzystwa.

Wyniki eksploatacji linii w okresie dziesięciu miesięcy roku ubiegłego, według obliczeń ministerstwa komunikacji, uzgodnionych z Towarzystwem, wykazują czysty zysk w wysokości 1.023.586,49 zł., po potrąceniu wszelkich w datków eksploatacyjnych i kosztów obsługi kapitału akcyjnego i obligacyjnego. Doliczając do powyższej sumy dochodu, potrącone zgodnie z dokumentem koncesyjnym przy zamknięciu bilansu bonifikaty księgowane na rzecz Towarzystwa w wysokości 2.079.000 zł., ogółem zysk wyniesie 3.102.549,96 zł. Stosownie do porozumienia Towarzystwa z rządem polskim, zysk ten został przekazany w całości P. K. P. które

w chwili obecnej prowadzi eksploatację linii. Poza tem należy zaznaczyć, że Towarzystwo w ciągu okresu bilansowego zamortyzowało obligacji na sumę 6.353.000 franków, t. j. o 1.643 sztuk obligacji więcej, niż było przewidziane w planie amortyzacyjnym.

Bilans Towarzystwa na dzień 31 grudnia 1933 roku zamyka się sumą 411.213.807,71 franków. Na uwagę zasługuje po stronie czynnej rachunek budowy linii w kwocie 350.136.615,46 franków. Rachunek ten powiększy się jeszcze o kwotę wpłat, które zostaną dokonane w ciągu roku bieżącego. Rachunek P. K. P. wynosi 14.750.000 franków, na którą to kwotę składają się dwie pożyczki, a mianowicie: 11.250.000 franków — całkowicie wpłacony. Kapitał obligacyjny wynosi 400.000.000 franków i podzielony jest na 400.000 sztuk obligacji po 1.000 fr. nominalnej wartości każda.

W przededniu cięcia okrętów w porcie gdynińskim

Czy statki przeznaczone na złom zostaną zwolnione od cła wwozowego?

W ostatnich dniach donosiliśmy kilkakrotnie o niezmiernie doniosłym dla Gdyni posunięciu Zarządu Centrali Zakupu Żelaza, który na konferencji, zwołanej i odbytej ostatnio w Gdyni pod przewodnictwem prezesa Karszo - Siedlewskiego, postanowił poczynić pierwsze próby cięcia okrętów na złom w porcie gdynińskim.

Krajanie okrętów na złom nie za granicą jak to było przeprowadzane poprzednio lecz w kraju posiada ogromne znaczenie dla portu gdynińskiego, to też decyzja ta wywołała duże zainteresowanie wśród sfer gospodarczych i portowych w Gdyni.

W najbliższym czasie tytułem próby na złom pójdą dwa pierwsze statki.

Rozwój waznetyj przez Centralę Zakupu Żelaza akcji przeprowadzania cięcia okrętów na złom w kraju zależeć będzie jednakże od tego jak ustosunkuje się do tej sprawy Rząd.

Zdaniem sfer zainteresowanych jednym z decydujących warunków rozwoju nowego przedsięwzięcia jest przyjęcie przez Rząd zasady, stosowanej w Niemczech, a mianowicie że statki, przeznaczone na cięcie nie podlegają cłu wwozowemu.

Zainteresowane sfery przemysłowe wystąpią w najbliższych dniach z memorjałem do czynników miarodajnych, które rozważą w jakich ramach możliwym będzie pozytywne rozwiązanie tego problemu.

Ryby morskie na „Targach Wschodnich“ we Lwowie

Na tegorocznych „Targach Wschodnich“ we Lwowie reprezentowany będzie poraz pierwszy dział handlu i przemysłu ryb morskich, z polskich połowów. Organizacją tego działu zajmuje się warszawski Związek Przemysłu Konserwowego, korzystając z pomocy Morskiego Instytutu Rybackiego i Polskiego Zjednoczenia Rybaków Morskich w Gdyni. Specjalna uwaga zwrócona będzie na propagandę spożycia smażonych ryb

morskich, przy urządzaniu odpowiednich pokazów.

Należy przypuszczać, że nasze wędzarnie, wytwórnice konserw rybnych, importerzy śledzi solonych i t. p. zainteresują się tą inicjatywą i skorzystają gremjalnie z możliwości nawiązania na Targach stosunków handlowych z południowo - zachodnią częścią Polski, Rumunją i Sowjetami.

Tylko w krajowych zakładach ubezpieczeń

Transporty towarów eksportowych

Z dniem 1 września br. Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń będzie rygorystycznie przestrzegał przepisów ustawowych, niedozwalających na ubezpieczanie transportów eksportowych w zakładach ubezpieczeniowych zagranicznych, nieupoważnionych do działalności w Polsce.

W związku z tem Państwowy Instytut Eksportowy, w porozumieniu z Państwem, Urzędem Kontroli Ubezpieczeń, wyjaśnia, że postanowienie to nie będzie w niczem utrudniało ani obciążało eksportu, gdyż we wszystkich wypadkach uzasadnionych będzie udzielać zezwoleń na ubezpieczenie w zakładzie zagranicznym komisarz P. U. K. U. w Gdyni, p. J. Dereziński, do którego można wnieść odpowiednio uмотовowane prośby również za pośrednictwem Państwowego Instytutu Eksportowego.

W każdym zaś razie będzie firma krajowa wolna od wszelkiej odpowiedzialności, o ile ubezpieczenie transportu powierzy polskiemu maklerowi ubezpieczeniowemu. Instytut przypomina równocześnie, że obowiązek ubezpieczenia towarów eksportowych w zakładach ubezpieczeniowych krajowych stosuje się również do przesyłek kierowanych przez Gdańsk.

Nowa przystań pasażerska w Orłowie Morskiem

będzie także pomostem spacerowym

W dniach najbliższych zostanie ukończona i oddana do użytku publicznego nowa przystań pasażerska w Orłowie Morskiem, której budowę rozpoczęto w dniu 20 czerwca rb. Służąc ona będzie jako pomost spacerowy dla kura-cjuszy oraz jako przystań dla statków. Przystać znajduje się nawprost wylotu ul. Morskiej i stanowi jakby przedłużenie tej ulicy. Nowozbudowana przystań - moło ma długości 425 mtr., szerokości 6 mtr. i zakończona jest głowicą 47 mtr. długości i 18 mtr. szerokości, do której przybijają będą statki. Głębokość morza przy głowicy wynosi 4—5 mtr. Przystać jest konstrukcji drewnianej. Pomost ułożony jest na około 500 palach wbitych na 4—5 mtr. w dno morza. Na budowę zużyto ogółem około 850 mtr. drzewa.

O ulepszeniu systemu zatrudnienia robotników w porcie

W związku z uruchomieniem w porcie gdynińskim t. zw. Giełdy Pracy dla robotników, która reguluje rynek pracy przedewszystkiem według kolejności zgłoszeń, a nie według kwalifikacji dały się zauważyć pewne mankamenty powodujące trudności przy przeladunku towarów.

Celem usunięcia tych trudności, w ubiegłym tygodniu udała się do Warszawy delegacja sfer portowych z Konsulem Byczkowskim na czele, która przedstawiła sytuację w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej oraz w Departamencie Morskim Min. Przemysłu i Handlu.

Jak slychać, delegacja znalazła w obu tych instancjach pełne zrozumienie dla swych postulatów.

Rozwój wędzarni rybnych na wybrzeżu

Obecnie pracują 53 wędzarnie o 330 piecach

Przetwórcy przemysłu rybnego na wybrzeżu a w szczególności wędzarnictwo, w latach ostatnich uległo znacznemu rozwojowi. Obecnie w większych osiedlach rybackich znajdują się 53 wędzarnie o 330 piecach, co w stosunku do stanu z przed czterech lat stanowi wzrost o 300 proc. Wędzarnictwo ma u nas nieograniczone możliwości dalszego rozwoju, czego dowodem może być budowa coraz to nowych wędzarni. Tak np. w ostatnich dniach rozpoczęto w Gdyni budowę dwóch większych wędzarni, jednej w Jastarni oraz jednej na Helu. W tych samych miejscowościach projektuje się budowa kilku wędzarni także w przyszłym sezonie. Wędzarnie te nastawione będą przedewszystkiem na przerobkę sprotów, które znalazły w ostatnich latach szeroki zbytn na rynkach krajowych w postaci towaru wędzonego.

Przemysł rybnego w Gdyni rozwija się

Jak się dowiadujemy, w dniach najbliższych powstać ma w Gdyni nowa firma importu śledzi solonych. Założycielem przedsiębiorstwa będzie p. Bruno Feingold, który zamierza również uruchomić na terenie portu rybackiego fabrykę konserw rybnych.

Dzięk w Bydgoszczy

wtorek
21
sierpnia

Kalendarzyk rzym.-kat.

Poniedziałek: Bernarda op. — Wtorek: Joanny Fr.

— Dyżury nocne aptek pełnią od dnia 16 do 19. 8: Apteka Piastowska Śniadeckich 49 tel. 682, oraz Apteka pod Oriem, St. Rynek im. Marszałka Piłsudskiego nr. 1, tel. 98.

REPERTUAR KIN:

ADRIA: — „Miecz Dżingis Chana“. Nadprogram: Pogrzeb marszałka Hindenburga.

KRYSTAL: — „Miss Flora“ z Anny Ondra. Nadprogram: Pogrzeb marszałka Hindenburga.

APOLLO: — „Zauki życia“ „Samorang“: „Królestwo Neptuna“.

MARYSIENKA: — „Świat bez mężczyzn“ i „Testament dr. Mabuze“.

REWJA: — „Tysiąc i druga noc“.

BALTYK: — „Niebezpieczna gra“.

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

Dziś w poniedziałek przedstawienie zawieszono.

„No, no, Nanette“ współczesna operetka V. Yaumansa wejdzie na repertuar naszej sceny już w przyszłym tygodniu. Prawdziwą atrakcją wieczoru będzie gościnny występ Oli Obarskiej i Marjana Wawrzkowicza, którego wybitne zalety wokalo-aktorskie łączą się z piękną aparycją, zjednując mu miano ulubieńca stolicy. Znakomici artyści dali ostatnio w Warszawie szereg mistrzowskich kreacji i znajdują się w najświetniejszej formie. Reżyseruje M. Dowmont, efektowne tańce i ewolucje układu baletmistrza opery poznańskiej prof. M. Statkiewicza. Premiera budzi żywe zainteresowanie.

Z miasta

— Magazyn Główny P. K. P. uprasza Firmy dostarczające listy przewozowe o zaopatrzenie w stemple suchy a równoczesne przedłożenie specyfikacji ilościowej. Przesyłki bez omiawianej specyfikacji pozostaną bez załatwienia.

— Koło Rodziny Kolejowej I Bydgoszcz—Dworzec budynek stacyjny I. piętro nr. 4 zawiadamia, że sekretariat koła I przyjmuje jeszcze codziennie od godz. 15 — 15,30 zgłoszenia dzieci w wieku od lat 5 — 7 do Przedszkola „Kolejowy Dom Dziecka“ (ul. Królowej Jadwigi Nr. 16). Opłata wraz z dożywianiem dziecka wynosi dla pracowników kolejowych (członków Rodziny Kolejowej) zł. 3,50 miesięcznie.

— Szkoła i Przedszkole Rodziny Wojskowej — ul. Jagiellońska 15 rozpoczynają rok szkolny w poniedziałek dn. 20 bm. o godz. 8,30.

— Do Berlina, Drezna i Hamburga wycieczka popularna pociągami w dniach: 2 — 6-go września cena 110,— zł. Zgłoszenia tylko w „Orbisie“ Gdańska 15. Termin zgłoszeń do 22. 8.

— Na powodzian i na cele Polskiego Białego Krzyża odbędą się w niedzielę, dnia 26 sierpnia br. o godz. 15-tej w ogrodzie Reursury Kupieckiej staraniem Koła Włocianek Bydgoszcz — Jachoice „Dożynki“ oraz Corso kwiatowe dla dzieci. Premjowanie najładniej udekorowanych wózków dziecięcych, drezynek, rowerów i t. d. Wstęp 0,49 zł. dla dorosłych, 0,20 zł. dla dzieci. W razie niepogody „Dożynki“ odbędą się w sali.

— Dyrekcja Średniej Szkoły Zawodowej Żenskiej w Bydgoszczy zawiadamia, że przyjmują zapisy codziennie od godz. 11 do 13-tej. Szkoła prowadzi trzyletni dział krawieczyzny, jednoroczny dział przysposobienia krawiecko-bielizniarskiego oraz jednoroczny dział gospodarstwa domowego. Program nauki obejmuje praktyczną i teoretyczną naukę zawodu oraz przedmioty ogólnokształcące. Opłata za naukę wynosi 15,— zł. miesięcznie. Egzamin wstępny w drugim terminie odbędą się dnia 21 sierpnia o godz. 11-ej.

— Polskie Tow. Krajoznawcze, Oddz. w Bydgoszczy ul. Libelta nr. 5 zawiadamia, że członkowie Towarzystwa mogą korzystać z ulgowych biletów turystycznych—kolejowych na 1000 i 2500 kilometrów. Wszelkie informacje udziela i wydaje legitymacje członkowskie Sekretariat Towarzystwa — codziennie od 11 do 13-tej za wyjątkiem niedziel i świąt.

— Falą Adrjatyku na morze południa, w dniach od 1. 10. do 13. 10. Wycieczka lądowo-morska: Budapeszt, Wiedeń, Wenecja, Trieste, Pireus, Ateny, Bukareszt, Lwów, Cankowity koszt wynosi zł. 480,— Informacji udziela i za pisy przyjmuje Pol. Tow. Krajozn. Rynek 1, tel. 764 od 11 — 13-ej i od 17-ej do 18-ej.

— Do Berlina, Drezna i Hamburga wycieczka popularna pociągami w dniach od 2 — 6-go września. Cena zł. 110,— Zgłoszenia tylko w „Orbisie“ Gdańska nr. 15. Termin zgłoszeń do 22. 8. br.

— Gdzie nabywać tanio książki szkolne? Znana w Bydgoszczy Księgarnia „Świt“ Zdzisława Zdebskiego (ul. Gdańska 34) posiada ustalane spisy książek dozwolonych do użytku szkolnego na rok szkolny 1933—34 dla gimnazjów, seminarjów i wszystkich innych szkół w Bydgoszczy i okolicy, które wydaje zainteresowanym bezpłatnie. Prócz tego Księgarnia „Świt“ wydała jak w rokueszłym znacznie ulepszone i uzupełnione historje Polski, wzorami matematycznymi itp. reklamowe kalendarzyki szkolne z notatnikiem na rok szkolny 1933-34, które dodaje darmo każdemu kupującemu książki i przybory szkolne. Zwracamy uwagę na dzisiejsze ogłoszenie i gorąco polecamy znaną ze skorej i fachowej obsługi zaprowadzoną Księgarnię „Świt“ Zdzisława Zdebskiego, która znajduje się obecnie przy ul. Gdańskiej 34 (trzeci dom od ul. Krasieńskiego).

Za litość odwdzięczył się kradzieżą Razem z narzeczoną powędrują za kratki więzienia

Bezrobotny 28-letni Mieczysław Mokarski prosił rolnika Piotra Langowskiego w Jezewie (pow. Bydgoszcz), aby przyjął go do służby chociażby tylko za życie i dach nad głowę. Langowski litując się nad bezrobotnym, dał mu zatrudnienie i szczerze się nim opiekował. Po pewnym czasie Mokarski zdobył takie zaufanie pracodawcy, że gdy dnia 2 grudnia ub. roku Langowski wyjeżdżał na kilka dni do Bydgoszczy powierzył Mokarskiemu klucze od mieszkania, polecając dozorowanie nad swem mieniem. Tymczasem Mokarski zawiódł niegodnie pokładane w nim zaufanie i korzystając z nieobecności chlebodawcy, wywiózł z mieszkania znaczną część powierzonych jego opiece rzeczy wartości 2000 zł. Rzeczy te ukrył Mokarski częściowo w mieszkaniu swej narzeczonej Eleonory Bratkowskiej w Łabiszynie, częściowo zaś w mieszkaniu jej siostry Władysławy Lewel w Pruszcze. Poza to pewną część rzeczy zdążył sprzedać.

Z zemsty oskarżył kaprała i wpadł Za oszczerze doniesienie 6 miesięcy więzienia

Józef Sinoładzki z Bydgoszczy mając osobistą urazę do Wiktora Lehmana kaprała 61 p. p., wniósł do jego władz wojskowych doniesienie, w którym oskarżał kaprała, że w listopadzie ub. r. będąc na podwórzu jego domu awanturował się, wywołał zbiegowisko, przyrzeczeniem usiłował wywołać bójkę.

Na podstawie przeprowadzonych dochodzeń i przesłuchaniu całego szeregu świadków, ustalono,

Jeszcze kilka słów w sprawie głośnego protestu Kto rozsiewał plotki i wprowadził zamęt?

Przed kilku dniami zajęliśmy się głośną sprawą protestu „Sokoła“ (Bydgoszcz), domagającego się nieuznania meczu z „Gryfem“ (Toruń). Wykazaliśmy w krótkiej notatce, jak szkodliwymi dla życia sportowego są „zawody piłkarskie przy zielonym stoliku“ i jaką dezorientację w życie sportowe wprowadzają informacje wyssane z palca. Wychodzimy bowiem z założenia, że mistrzostwo zdobywa się na boisku, a nie w „filozoficznych“ dyskusjach t. zw. macherów od sportu. Zajmując takie stanowisko nie staliśmy w obronie „Gryfu“, ani nie chcieliśmy szkodzić „Sokolowi“. Oba te zespoły bowiem, zasługują na pełne poparcie, a w szlachetnej walce na boisku potrafią wywalczyć należne sobie stanowisko.

Inne natomiast stanowisko zajął w tej sprawie sprawozdawca „Tygodnika sportowego“ jednego z pism bydgoskich. Na łamach tego pisma ukazała się najpierw wyssana z palca wiadomość, że protest „Sokoła“ został przyjęty, a w dwa dni potem, że został odrzucony. Zaprezentowaliśmy przeciwko takiemu wprowadzaniu chaosu w rzesze sportowców Pomorza. Tymczasem ukazał się nowy artykuł „specjalisty“, który ma żal do Zarządu Okręgowego że nie sprostował jego pierwszej „informacji“ (dosłownie

— „nie sprostował tych błędnych publicznie podawanych wiadomości“). Na to mamy tylko jedno skromne zapytanie — A czy przypadkiem „te błędne publicznie podawane wiadomości“ nie podawał sam autor?

Autorów plotki nie potrzebowano szukać, gdyż wszyscy wiedzieli dobrze kto jest autorem notatki o rzekomym uznaniu protestu. Jak się nie czytało prasy warszawskiej, to nie wolno się na nią powoływać. Zdaniem naszego Zarządu Okręgowego bardzo dobrze zrobił, że nie odpowiedział na niepoważne informacje wyssane z palca przez człowieka, który może znać się na innych dziedzinach sportu, ale nie na piśmie nożnej.

Tych „kulisów“ sprawy pragnęlibyśmy się dowiedzieć, bo zawsze jest dobrze znać całe towarzystwo „sportowców od zielonego stolika“. Zakończymy tym samym sensem co sprawozdawca „Tygodnika“, „nie jest dobrze, gdy ktoś interesuje się losem jednego klubu“ aniżeli losem zainteresowanego drugiego“ (układ stylistyczny zdania — sprawozdawcy „Tygodnika“).

Szczególnie sprawozdawca sportowy musi umieć wnieść się ponad, zupełnie zresztą rozumiał miłość swego jedynego klubu. Tego wymaga dobro sportu.

Zlikwidowanie groźnej szajki złodziei rowerów w Bydgoszczy

380 rewizyj w przeciągu jednej nocy. — 10-tu członków szajki aresztowano
Warsztat reperacyjny — melina

Od kilku tygodni kradzieże rowerów na terenie Bydgoszczy zaczęły się szerzyć wprost w zastraszający sposób. Nie było prawie dnia, aby kronika policyjna nie notowała przynajmniej jednego lub dwu tego rodzaju wypadków. Rowery „ginęły“ przeważnie z przed gmachów urzędowych w

chwili, kiedy właściciele załatwiali interesy. Mimo wzmoczonej czujności władz policyjnych, specjaliści od tego rodzaju kradzieży potrafili uchodzić karzącej ręce sprawiedliwości. Bo trudno przecież przy każdym rowerze stawiać posterunek policyjny.

Dłuższe obserwacje doprowadziły w końcu władze policyjne na ślady zorganizowanej szajki złodziei rowerowych, która dla zatarcia śladów i przeróbki skradzionych rowerów, prowadziła nawet specjalny warsztat reperacyjny. Szajka była doskonale zorganizowana i dlatego wykrycie jej wymagało dużej ostrożności i czujności władz śledczych, które opracowały wprost cały plan „manewrów“ nakrycia szajki. Wykonanie tego planu rozpoczęto w nocy z soboty na niedzielę. W obławie wzięło udział około 80 policjantów i trzech oficerów. W ciągu nocy przeprowadzono wprost rekordową ilość 380 rewizyj, w wyniku których aresztowano 10 „rowerokradów“, znaleziono 17 rowerów skradzionych i całą moc części zapasowych w „składzie reperacyjnym“, gdzie rowery ulegały przeróbce. Główne siedlisko szajki było w barakach przy ul. Toruńskiej.

Aresztowanie najważniejszych członków szajki i sprężyste zlikwidowanie placu kradzieży rowerowych jest nowym sukcesem policji bydgoskiej i dowodzi wysokiego poziomu jej wyszkolenia.

Nie dalej jak przed tygodniem policja bydgoska przeprowadziła kontrolę dorazną pojazdów mechanicznych. W wyniku tej kontroli spisano 250 mandatów doraznych na ogólną sumę 320 zł. i 117 doniesień karnych. Niewątpliwie kontrola ta w znacznym stopniu wpłynie na uporządkowanie ruchu na ulicach naszego miasta.

WRAŻENIA TEATRALNE

Pocalunek przed lustrem sztuka w 3-ach aktach W. Fodora

Sztuka Fodora jest pouczającym przykładem „gładkiego“ formizmu literackiego, pokrywającego doskonale już nie brak głębszego podkładu ideowego, czy myślowego, ale wprost naiwną banalność treści. Przepyszna robota szlifierska, dzięki której zwyczajnie szkiełko skrzy się bezmała szlachectwem brylantowych światł.

Fodor posiada sztukę smacznego podawania niewyszukanej potrawy. Jest nią tym razem dla odmiany... podwójna porcja zdrady małżeńckiej, co prawda dla leższego strawienia oryginalnie ugarniowana. Miękkie, ciepłe przytulne łóżko, ów klasyczny rekwizyt „fla grantyzmu“ zastąpił zimnem, twardem, bezwzględem lustrem. I oczarowany nową tą koncepcją, powiecił ją. Pocziwemu bakałarzewi odkrywa lustro przykrą dlań tajemnicę: szpetną zdradę obóstwianej przezeń żony. Wzwał gorydyski sponiewieranej miłości, urażonej ambicji samejże, utraty egoistycznych błudeń rączna kulą rewolwerową. Za zabójstwo staje przed sądem. Obrony podejmuje się przyjaciel. Lecz mecenasowi przytrafia się

identyczny wypadek, bowiem lustro w buduarze uroczej jego połowicy „wyśpiewuje“ (by użyć tej metafory), tenże sam joku w jotę lejtymotyw boecznych chodów amoroowych. Chwila — a i przedstawiciel palestry huknie z rewolweru. I z kolei kolega — obrońca drugiego mordercy nie spełni swego obowiązku zawodowego, bo powędruje przed rozprawą do więzienia, jako iż był na tyle nieostrożny, że spojrzął poprzez lustro w ponętnie przysposobione lico żony. I tak w koło Macieju ad infinitum. Lecz nie. Fodor urywa fatalistyczną nić Arjady na obrońcy profesora. Ma poczucie umiaru, uznaje tylko prawo serji.

Zresztą jest mu ono potrzebne do happy — end'u. Zabójce, z którym wyraźnie sympatyzuje chce za wszelką, nawet nieciągłą cenę, uwolnić. Obrońca wybielił go dokumentnie w oczach sędziów przysięgłych, tylko wtedy, gdy sam przeżyje tragedję swego klienta. Ale i w tym osobliwym zbiegu okoliczności nie ustrzegł Fodor mecenasa przed zawodową błądą. Ten doktor Förster jest podejrzanej i irytującej konduity. Dezawuuje i potępia o-twarciwce w celi więziennej swego przyjaciela, któremu zarzucał mord z premedytacją, nie wierzy bowiem w afekt. I na tym właśnie nie-przpartym afektie oprze tron swej obrony.

Poza tem — niewybredny komediant. Zdradliwą żonę zmusza do asystowania koń-

cowej fazie rozprawy, by z osobistego swego przeżycia ukuć niezawodny efekt teatralny. Dobywa w momencie kulminacyjnym swej mowy rewolwer i mierzy w stronę grzesznicy. Ta w ryk i mdleje. Widzicie — panowie sędziowie przysięgli — jak to człowiek nie odpowiada za swoje czyny, któremi kieruje siła wyższa, tajemnicza. Sięgnąłem po rewolwer podświadomie, nie zdając sobie z tego sprawy. Czyż?... itd. A wreszcie nielogiczny bęwał. W czasie przerwy powodowanej naradą trybunału pastwi się sadystycznie nad swą żoną. Co chcesz zemną zrobić? Puść mnie! — skomli biedaczka w malignie strachu — chcę żyć! Poczekaj moja droga — załeży od wyroku. Pada wyrok uwalniający. Kat. on oddycha z ulgą. Możesz odejść, daruję ci życie. Nie on, tylko ja zostałem niewinny, bo zabiłem się już w myśl.

Cóż za nieprzytomne zakłamanie. Popelniał mord „transcendentalny“ i odyskanie równowagi i spokoju wewnętrznego uzależnia od oceny ludzi, których najczerniej okpił.

Kintop na poczciwą modłę amerykańską. Filmowość całości przeżera zresztą nie tylko z fragmentarycznego montażu scen, ale i z uproszczonego schematyzmu psychologicznego poszczególnych postaci. Mimo to sztuka bierze dzięki pierwszorzędnie rozplanowanej dy-

namice, dobrej konstrukcji dialogu i znakomitej technice scenicznej, w której Fodor celuje.

Spektakl reżyserji p. Wilamowskiego staranny. Oprawa dekoracyjna — bogata. Najpiękniejszą uład się dekoratowi p. Hawrylkiewiczowi buduar mecenasowej. Lunapark jakkolwiek przeladowany szczegółami i perspektywicznie nieprzyjemny ciekawą konstrukcją i rozmachem rysunku. Natomiast wnętrza pokoju prokuratorzkiego rażą niesharmonizowaniem barw jaskrawych i brakiem woluminu. Cela więzienna, acz efektowna przypominała raczej salę rycerską w zamku średnio-wiecznym. Sala rozprawy stylowa.

Centralną postać Förstera odtworzył p. Wilamowski umiejętnie z wrodzonym sobie umiarem. Sekundował mu dzielnie p. Kalinowski, niepotrzebnie jedynie przerysowując do-brze ujętą kreację wypadami patosu. P. Wiczorkowska bez zarzutu. P. Dowmont jak zwykłe niezawodny, jakkolwiek tym razem nie wyzyskał całkowicie charakterystycznych możliwości jednej z najlepiej przez autora podkreślonych ról. P. Ditrich (prokurator) grał inteligenie. Z reszty zespołu wymienić należy pp. Czechowską, Maasównę, Lochmaną, Dzwonkowskiego i Wańskiego, Cirna oraz Kauczan-kę. (gr.)

Wybór nowego komendanta głównego Legionu Młodych

Na dzień 26-ty b. m. została zwołana do Warszawy Rada Główna Legionu Młodych, która — jak wiadomo — ma kompetencje ogólnopolskiego kongresu tej organizacji.

Rada Główna Legionu Młodych wybierze komendanta głównego, w miejsce następującego z tego stanowiska p. J. Bielińskiego.

Oplata stemplowa od przewłaszczeń udzielanych osadnikom może być rozłożona na raty

Pomorskie Tow. Rolnicze podaje do wiadomości osadników w parcelacji rządowej i anulacyjnych, iż Ministerstwo Skarbu okólnikiem L. D. V. 54323-5-33 upoważniło Izbę Skarbową do rozkładania na raty opłat stemplową przypadającą od przewłaszczeń udzielanych osadnikom, na podstawie należycie umotywowanych wniosków.

Ponieważ Izba Skarbową w Grudziądzu władna jest nieodpowiednio umotywowane podania załatwić odmownie, we własnym interesie osadników należy je odpowiednio wypełniać, prosząc o rozłożenie opłaty stemplowej na kilka równych rat płatnych w przeciągu niezbyt długiego okresu czasu.

Podania w tych sprawach dla członków w PTR, wypełniają sekretary TRP, po okazaniu legitymacji członkowskiej na rok 1934.

Podania o rozłożenie na raty opłaty stemplowej należy składać za pośrednictwem Urzędów Skarbowych.

Pierwsze ogólnopolskie targi futrzarskie otwarto w sobotę w Wilnie

W sobotę, dnia 18 bm. nastąpiło uroczyste otwarcie w Wilnie pierwszych ogólnopolskich targów futrzarskich.

Wycieczka Sokolstwa Wielkopolskiego do Wilna od 5-9 IX. br.

Wyjazd z Poznania dnia 5 września o godz. 20 przyjazd do Wilna 6 września o godz. 11 przed poł. O 2 zwiedzanie miasta. Dnia 7 września (piątek) o 8,30 msza św. przed obrazem Matki Boskiej — wspólna Komunia św. złożenie kwiatów w hołdzie Matce Boskiej Ostrobramskiej. Dnia 8 września zwiedzanie Werek, Jeziora Trockiego i Zielonego Jeziora. Cena autobusu 1 zł. w obie strony, a statkiem 1,50 zł. w jedną stronę. Wyjazd z Wilna 9 września o godz. 1, zwiedzanie Grodna, wyjazd z Grodna o 8 wieczór. Przyjazd do Poznania 10 września o godz. 7 rano.

Kwatery masowe od 40 do 75 gr. osobno do 2 zł. za dobę. Wyżywienie całodzienne od 2-3,60 zł. Dla osób z poza Poznania przewidziana jest zniżka kolejowa 70 proc. jednakże za okazaniem biletu na pociąg popularny do Wilna. Biuro sokole uprasza o wczesne wpłacenie i zgłaszanie się, aby mogło na czas zakupione bilety na pociąg popularny do Wilna rozesłać na prowincję.

Sokolstwo Wielkopolskie zaprasza do uczestnictwa w tej wycieczce nie tylko członków swej organizacji ale również i sympatyków. Członków organizacji obowiązuje mundat sokoła. Bilet powrotny III kl. 25 zł.; II kl. 37 zł.

Parcelacja majątków na Pomorzu w czterech powiatach

Na terenie Pomorza w rb. rozparcelowane będą następujące majątki: Taszewo — Białe w pow. świeckim, tereny nadwiślańskie w Wielkim Wełczu pow. grudziądzki oraz majątek Sitno pow. wąbrzeskiego. Zgłoszenia o nabycie gruntów należy składać we właściwych Starostwach powiatowych za pośrednictwem właściwych terytorjalnie Starostw na przepisowych formularzach wydawanych bezpłatnie. Reflektanci na nabycie działek samodzielnych, winni wykazać się posiadaniem gotówki od 2,500 do 3,000 zł. celem częściowego pokrycia zastępczo wyłożonych przez Skarb Państwa kosztów, za budowę, przeprowadzenie upraw, zasiewów itp. oraz pokrycie zadatku. Zgłoszenia o naby-

cie gruntów z majątku Sitno i terenów nadwiślańskich w Wielkim Wełczu należy składać w terminie do dnia 10 września rb., z majątku Taszewo — Białe do dnia 15 września rb., Jednocześnie zwraca się uwagę, że z parcelacji majątku państwowego Cicholewy pow. chojnickiego jest do nabycia 5 osad samodzielnych o obszarze około 17 ha. Osady te będą całkowicie zabudowane, zagospodarowane oraz częściowo zaopatrzone w żywy i martwy inwentarz. Do objęcia tych osad wymagana jest kwota 5,000 zł. Zgłoszenia o nabycie osad należy składać w nieprzekraczalnym terminie do dnia 1 września br. w Starostwie pow. chojnickiego.

Pierwszy na Pomorzu żeński kurs samarytańsko-pożarniczy

W czternastą rocznicę „Cudu nad Wisłą” w dniu 15 bm. odbyło się w Garczynie pod Kościerzyną, uroczyste zakończenie żeńskiego kursu samarytańsko-pożarniczego, urządzonego poraz pierwszy przez Pomorski Wojewódzki Okręg Związku Straży Pożarnych.

Po wysłuchaniu uroczystego nabożeństwa polewogo nastąpiło uroczyste zakończenie przez mówieniem prezesa zarządu wojewódzkiego p. starosty Kalksteina z Wąbrzeźna, który też rozdał kursistkom świadectwa. W imieniu uczestniczek kursu przemówiła pp. Piekarczówna z Gruczna (okręgu Świecie), dziękując i Związkowi i wykładowcom za urządzenie i przeprowadzenie kursu, który wpłynie bardzo poważnie na rozwój i poziom już dziś bardzo licznych na Pomorzu drużyn żeńskich samarytańsko-pożarniczych, istniejących przy oddziałach Straży Pożarnych.

W dwutygodniowym kursie skoszarowanym wzięło udział blisko 100 samarytanek, — przybyłych ze wszystkich powiatów Pomorza, przyczem najliczniej był zastąpiony powiat świecki, z którego przybyło aż 25 druhen. Ponadto wzięło udział w kursie 19 druhen z województwa Poznańskiego. Kierownictwo obozu spoczywało w ręku p. insp. Roszczyka z Torunia, wykładowcami byli pp. Żukówna z Torunia, będąca równocześnie komendantką kursu, instr. Górski ze Świecia, instr. Czapski z Poznania, insp. wojew. Busza z Torunia, dr. i Sedlika, instr. Bednarski z Tczewa.

Program wykładów, obejmował dziedzinę ratownictwa ogólnego, pożarnictwa, obrony przeciwgazowej i przeciwlotniczej, prace kulturalno oświatowe, wychowania fizycznego i inne.

Wywóz owoców i warzyw z nizin nadwiślańskich do Gdyni i Gdańska

Niziny nadwiślańskie na Pomorzu, szczególnie zaś okolice Gruczna, Topolna, Bratwinia, Michala i Lubienia są znane od lat ze stojącego na wysokim poziomie ogrodnictwa, warzywnictwa i sadownictwa, produkującego nie tylko dla zaspokojenia potrzeb rynku miast pomorskich ale i na eksport. Jesień, to okres dojrzewania warzyw i owoców, to okres żniw, uwieńczony zapłatą za całoroczny mozolny wysiłek.

Zbiory tego roku, tak co do warzywa jak i owocu, zapowiadają się zadawalniająco, z wyjątkiem nizin pod Topolnem i Chrystkowem gdzie ostatnia powódź wyrządziła olbrzymie straty właścicielom sadów i ogrodów. To też obecnie główną troską tych właścicieli — ogrodników jest kwestja zbytu oraz ukształtowanie się cen; rozpoczyna się już bowiem wywóz rozmaitych produktów, specjalnie zaś owoców rychło dojrzewających.

Obecnie osiąga producent następujące ceny za 50 kg dostarczanego owocu handlarzo-

wi: jabłka 10 do 20 zł, gruszki 20 do 40 zł; śliwki rychłe 5 do 8 zł. Ceny na owoce gatunków zimowych rokują pewną poprawę.

Duże ilości owocu wywozi się do Gdyni oraz do Gdańska. To też w dni poprzedzające targi wspomnianych miast nadmorskich spotyka się na szosie prowadzącej do Gdańska, np. w Nowem, liczne samochody ciężarowe, przewożące masami towar nabyte przez handlarzy na nizinach nadwiślańskich.

Programy radiowe

PONIEDZIAŁEK, 20 SIERPNIA
Radjostacja warszawska.

6.35, 6.53, 7.10 Muzyka poranna (płyty).
7.20 Chwilka pań domu. 11.57 Sygnał. 12.10 Koncert muzyki lekkiej z Cicholejka. 13.05 Muzyka popul. (płyty). 14.00 Wiadom. o ekspozycji polskim. 14.05 Wiadom. gospod. 16.00 Wesoła aud. muzyczna w opr. A. Kitschman. 16.45 Muzyka lekka (płyty). 17.00 Audycja dla dzieci. 17.15 Koncert kameralny. 17.45 Recital śpie-

waczy W. Mądeyowej (sopran). Przy fortep. J. Lefeld. 18.00 „Powrót do rekordziela”, wygl. p. M. Leszczyńska (pogań dla kobiet). 18.15 „Świat zwierząt w muzyce” (płyty). 18.45 Pogadanka Br. Winawera. 18.55 „Życie kultur. i artyst. stolicy”. 19.15 „Podchorążówka”, aud. żołnierska. 19.40 Marsz wojkowe (płyty). 19.50 Wiadom. sport. 20.02 „Świat z wysoka”, wygl. p. St. Heymanowa (folj.), 20.13 Muzyka lekka Wyk.: ork. P. R. pod dyr. Z. Górzyńskiego i M. Orzechowski (wibrafon). Transmisja z Katowic. 21.00 Capstrzyk Marynarki Wojennej (tr. z Gdyni). 21.02 „Skrzynka poczt. roln.”, omówi inż. W. Tapkowski. 21.12 Koncert popul. Wyk.: ork. symf. P. R. pod dyr. J. Ozimieńskiego i M. Bojar. Przemienicka (śpiew z tow. orkiestry). 22.00 „Wybuch wojny — wspomnienia osobiste” wygl. p. Meiser (folj. liter.). 22.15 Muzyka lekka.

Najciekawsze audycje innych radjostacji

17.15 Kraków. Koncert kameralny.
19.00 Katowice. Prof. dr. W. Wilkosc: „Kłótnie wielkich uczonych”.
19.00 Leningrad. „Cyganerka” — opera Paucinię.
20.00 Davenporty. Wieczór wagnerowski z Queen's Hallu.
20.12 Katowice. Muzyka lekka.
20.30 Strasburg. Wieczór operetek.
20.45 Paryż (Radio-Paris). Koncert symfoniczny z Vichy.

WTOREK, 21 SIERPNIA

Radjostacja warszawska

6.35, 6.53, 7.10 Muzyka poranna (płyty).
7.20 Chwilka pań domu. 12.10, 13.20 Koncert zespołu N. Mańskiej. 13.05 Audycja dla dzieci: a) „Mądre gęsi”. A. Waldenbergowej (opowiadanie), b) „Dwie kozy”, pisma M. Dynowskiej (dialog). 13.55 „Z rynku pracy”. 14.00 Wiadom. o ekspozycji polsk. 14.05 Wiadomości gospodarcze. 16.00 Reportaż muzyczny. 17.00 „Skrzynka P. K. O.”. 17.15 Koncert kameralny w wyk. Kwartetu Smyczkowego Członk. Ork. Filharm. Warsz. 18.00 Odczyt budowlany. 18.15 Arje i pieśni w wyk. E. Mossakowskiego. Przy fortep. J. Lefeld. 18.45 Pogadanka harcerska. 18.55 „Chwilka lotnicza i przeciwgazowa”. 19.15 Drobne utwory fortepianowe w wyk. M. Jonaśówny. 19.50 Wiadom. sport. 20.00 „Myśli wybrane”. 20.02 „Minuty literackie” ze Lwowa. 20.12 „Po jednej pioseneczce” (płyty). 20.35 Wiadom. roln. wygl. p. J. Patek. 20.55 Transm. z Wiednia. Koncert Muzyki Polskiej. Wyk.: Ork. Filharm. Wied. pod dyr. T. Mazurkiewicza i I. Dubiska (skrzypce). 22.50 „Za kulisami zbrojeń”, wygl. p. J. Załęski (odczyt). 22.45 Muzyka taneczna (płyty). 23.00-23.05 Wiadomości meteor. dla komunik. lotn.

Najciekawsze audycje innych radjostacji

16.00 Lwów. „Gondoliera” — reportaż mazycki w opr. Celiny Nahlik.
18.30 Moskwa (WZSPS). Koncert symfoniczny.
18.45 Kraków. „Stary Kraków” — w opr. dr. J. Dobrzyckiego.
18.45 Lwów. „Z naszej włóczęgi karpackiej” — wygl. p. Anna Ludwika Czerny.
19.20 Lahti. Koncert symfoniczny.
20.00 Londyn Regional. Wieczór Czajkowskię. Tr. z Queen's Hallu.
20.02 Lwów. Kwadrans literacki.
20.12 Poznań. Recital koncert. p. Janowskiej-Kopczyńskiej.
20.15 Bukareszt. Koncert symfon.
20.35 Kraków. „Kult żołądka i jego piewey” — wygl. F. Stendigowa.
20.35 Lwów. „Okretem polskim do Palestyny” — wygl. inż. J. Thon.
20.45 Medjolan. „Si” — opera Mascagniego.
21.00 Wiedeń. Koncert muzyki polskiej.

Zarząd Miejski w Pelplinie
Urząd Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego
L. dz. V 3196-34

OGŁOSZENIE

Rozporządzenie policyjne.

Na zasadzie par. 11 ustawy o zarządzie policji z dnia 11. 3. 1858 r. i par. 37 ustawy o ogólnym zarządzie kraju z dnia 30. 7. 1883 r. oraz rozporządzenia Pana Wojewody Pomorskiego z dnia 27 maja 1931 r. zarządzam co następuje:

§ 1. W czasie od 25 do 30 sierpnia 1934 r. przeprowadzą wszyscy właściciele nieruchomości, względnie ich dzierżawcy lub zarządzający na terenie miasta Pelplina tępienie szeszurów na ich koszt. Na ten cel użyć należy ciasta fosforowego. Zezwolenie na nabycie nazwanej trucizny wydawać będzie tutejszy Zarząd Miejski — Urząd Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego.

§ 2. W terminie nieprzekraczalnym do dnia 30 sierpnia rb. zobowiązani są wszyscy właściciele nieruchomości względnie ich dzierżawcy lub zarządzający oczyścić śmietniki, gnojowniki i inne zbiorniki nieczystości.

§ 3. Właściciele nieruchomości względnie ich dzierżawcy lub zarządzający obowiązani są funkcjonariuszom tutejszego Zarządu Miejskiego w czasie przeprowadzonej kontroli udzielić wyjaśnień o poczynionej akcji tępienia szeszurów.

§ 4. Winny niewykonania obowiązków wynikających z powyższych zarządzeń ulegną karze do zł. 60, — którą w razie niemożności jej uiszczenia zamieniona będzie na areszt zastępczy do 4-eh dni.

Burmistrz: Dr. Chmielocki.

WYROK.

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Dnia 10 sierpnia 1934 r. Sąd Grodzki w Kartuzach w osobie sędziego grodzkiego Markowskiego w obecności protokolanta Płotki po rozpoznaniu w tymże dniu sprawy odroczenia wypłat dłużnika Otomara Zielonego właściciela majątku ziemskiego Przyjaźń powiat Kartuszy na wniosek dłużnika postanowił:

Uchylić udzielone dłużnikowi odroczenie wypłat i umorzyć postępowanie zapobiegawcze.

(—) Markowski.

Joanna Bieszkow-Wędlukowska
obywatelka honorowa m. Kościerzyny
zmarła zaopatrzona Sakramentami św., dnia 18 bm. rano, o godz. 3.45 w Brusach.
Zmarła swemi zaletami charakteru i ofiarną pracą, zasłużyła sobie wśród tutejszego społeczeństwa na szczery żal.
Zarząd i Rada Miejska m. Kościerzyny

MOŚCWA
KUPCZESKA
KUPCZESKA
KUPCZESKA

ТОРГОВИ
ТОРГОВИ
ТОРГОВИ

Z ponad 1000 magazynów Torgsinu, znajdujących się w ZSRR, obficie zaopatrzonych w najlepszy gatunek artykuły żywnościowe, konfekcje, skórzane i gumowe obuwie, bieliznę, trykotaże i t. p., mogą korzystać wszyscy otrzymujący przekazy pieniężne w ZSRR. Przekazy pieniężne na „Torgsin” dla krewnych i znajomych, zamieszkujących w ZSRR, przyjmują wszystkie oddziały pocztowe Rzplitej Polskiej, Bank Gospodarstwa Krajowego, Powszechny Bank Kresowy, Tow. Hias w Warszawie i Jego oddziały, Bank Zachodni, Powszechny Bank Związkowy, Firma „Biuro Posyłek”, Nowogrodzka 39, Bicia Pakulscy i Oddział Drezdeńskiego Banku w Gdańsku. Prócz tego zamówienia na standardowe przesyłki do wszystkich miejscowości ZSRR, przyjmują: Biuro Posyłek, Bicia Pakulscy. Ceny w „Torgsinie” są znacznie niższe, niż w magazynach zagranicznych, o czym można się przekonać z cenników, znajdujących się we wszystkich wyżej wymienionych firmach i instytucjach. Informacji udziela Przedstawicielstwo Handlowe ZSRR w Polsce, Warszawa, ul. Koszykowa 4, tel. 90666. Żądajcie bezpl. cenników Torgsinu 8. 8. 34. — 3.

Ogłoszenie o przetargu

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Toruniu rozpisuje przetarg nieograniczony na wykonanie fundamentu betonowego pod wagę wagonową na stacji Gdynia.

Kosztorisy przetargowe oraz deklaracje ofertowe i wzór umowy zawierającej warunki umowne, otrzymać można za opłatą 4 zł, wzgl. 5 zł, przy przesyłaniu pocztą, w D. O. K. P. Toruń. Wydział Drogowy, pokój 410 gdzie przejrzyć można również dotyczące rysunki i zasięgnąć bliższych informacji.

Celem oględzin miejsca robót zgłaszać się należy w Gdyni do biura Odcinka Drogowego II, przy szosie Gdańskiej.

Oferty na robotę sporządzone na urzędowych formularzach, otrzymanych z Dyrekcji, należyście estemplowane, w zalakowanych kopertach firmowych, złożonych w drugie koperty bez oznaczenia firmowego i zaopatrzonych napisem „Oferta na wykonanie fundamentu pod wagę wagonową na st. Gdynia” złożone być mają w Dyrekcji do skrzynki ofertowej wzgl. przesłać pocztą do dnia 16 września godz. 15.00.

Otwarcie ofert przy którym mogą być oferenci nastąpi dn. 17. 9. o godz. 10 w sali konferencyjnej D. O. K. P. w Toruniu. Do oferty dołączony musi być kwit na złożone w wysokości 2 proc. od sumy oferowanej, wadum w gotówce lub papierach pupilarnych określonych przez Ministerstwo Skarbu.

Oferty firm niemogących się wykazać udziałem w Pożyczce Narodowej nie będą uwzględnione. Dyrekcja zastrzega sobie dowolny wybór oferty bez względu na jej wysokość, wzgl. prawo unieważnienia przetargu bez podania powodów.

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Toruniu
(—) Inż. Smoński, nacelnik Służby.
Zlec. nr. 405-9 5903

ZAPOWIEDZ

Podaje się do ogólnej wiadomości, że Paweł Adam Wolf, zamieszkały w Gdańsk-Wrzeszczu, Parkweg 5 i panna Gertruda Skerka, zamieszkała w Skrzyszewie, Żukowskim, chcą zawrzeć związek małżeński.

Niestępowo, dnia 13 sierpnia 1934 r.
(—) Patocki, urzędnik Stanu Cywilnego.

Srednia Szkoła Zawodowa Żeńska
z prawami szkół państwowych
w Bydgoszczy ul. Konarskiego 5 tel. 15.90
prowadzi trzyletni dział krawieczyzny, jedno-
roczny dział przysposobienia krawiecko-bie-
liźniarskiego, oraz jednoroczny kurs gospo-
darstwa domowego. — Zapisy przyjmuje se-
kretariat szkoły od godziny 11 do 13. 590

Km. 775/34.

OBWIESZCZENIE

o licytacji nieruchomości wiejskiej.

Komornik Sądu Grodzkiego IV. rewiru, Józef Chrzano-
wski, urzędujący w Toruniu przy ulicy Piekary 16, na
zasadzie art. 676 do 685 kpc. podaje do publicznej wia-
domości, że w dniu 21 września 1934 r. godz. 11-ta w
Sądzie Grodzkim w Toruniu pokój 43 odbędzie się licy-
tacja nieruchomości Papowo Toruńskie tom IV. wykaz
68 położonej w Papowie Toruńskim powiatu toruńskie-
go a należącej do Rozalji z Maćkowskich I. voto żu-
chowskiej II. voto Puchowskiej zam. w Papowie Toruń-
skim. Księga gruntowa nieruchomości znajduje się w
Sądzie Grodzkim w Toruniu.

Wzmiankę o przetargu nieruchomości zapisano w
księdze wieczystej Sądu Grodzkiego w Toruniu dnia 21
lipca 1933 r.

Wielkość nieruchomości wynosi 0.16.60 ha. Nierucho-
mość składa się:

- 1) dom mieszkalny I-o piętrowy z wybudowanym strychem o 7-miu mieszkaniach 1-o pokojowych z kuchnią i 2-u pokojowego z kuchnią. Dom podpiwniczony;
- 2) pralni z chlewami pod jednym dachem, murowane z cegły, kryte papą, zniszczone; 3) ustęp murowany z cegły; 4) kuźnia murowana z białej wapiennej cegły, narożniki z palonej cegły o wymiarach 9,50 razy 5 razy 3; 5) 15,30 a. ogrodu domowego.

Budynki są częściowo zniszczone i wymagają naprawy.

Cena szacunkowa nieruchomości wynosi 5.250 zł. Cena wywoławcza wynosi 3.937,50 zł. poniżej której sprzedaż nie może nastąpić.

Przystępujący do licytacji winni przedłożyć zezwolenie Okręgowego Urzędu Ziemiańskiego wzgl. władzy administracyjnej na kupno oraz przewłaszczenie nieruchomości.

Przystępujący dalej obowiązany jest złożyć rękojmię w kwocie 525.— zł. w gotówce albo w papierach wartościowych bądź książeczkach wkładowych takich instytucji, w których wolno umieszczać fundusze małoletnich, zaś złożone papiery przyjęte będą w 3/4 ceny giełdowej.

Przy licytacji zachowane będą ustawowe warunki o ile publicznym obwieszczeniem nie będą podane inne warunki. Prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przysądzenia własności na rzecz nabywcy nastąpi bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości lub jej części od egzekucji i że uzyskały postanowienie właściwego Sądu nakazujące zawieszenie egzekucji.

W ciągu ostatnich dwóch tygodni przed licytacją wolno oglądać nieruchomość w dniu powszednim od godziny 8—18-tej zaś akta postępowania egzekucyjnego można oglądać w Sądzie Grodzkim.

Toruń, dnia 17 sierpnia 1934 r.

(—) Chrzanowski, Komornik Sądu Grodzkiego IV. rew.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 21 sierpnia 1934 o godz. 10-tej sprzedawac będą w Rudaku w Zakładach Ceramicznych grzebniki i Przynależne do tego wentyle centralnego ogrzewania.

Toruń, dnia 18 sierpnia 1934 r.

W. z. Chrzanowski, komornik Sądu Grodzkiego.

OBWIESZCZENIE.

Dnia 23 sierpnia 1934 r. o godz. 10-tej w Kornatowie, pow. Chełmno, sprzedam w drodze licytacji zbiór żyta z 41 morgów. Zbiórka reflektantów w sąleństwie. (—) Kwiatkowski, komornik Sądu Grodzkiego rew. I. w Chełmnie.

5799

II. Km. 1615-34 — i 1616-34

OBWIESZCZENIE.

W dniu 22 sierpnia 1934 r. o godz. 12 przy ul. Mostowej nr. 6 sprzedam najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą: 5 obrazów, 1 krzesło, 1 obraz, 1 stół okrągły, 5 obrazów, 2 witraże ściennie, 14 figurzek z porcelany, 2 wazony, 3 figury stojące, 1 aparat radiowy z głośnikami i 1 lustro ściennie. Oszacowane na sumę 620 zł, obejrzyć można przed licytacją.

Komornik Sądu Grodzkiego rewiru II, w Bydgoszczy, Pomorska 42.

Zlec. nr. 273-8-K

5805

II. km. 1291-34

OBWIESZCZENIE.

W dniu 22 sierpnia 1934 r. o godz. 11 przy ul. Jagiellońskiej nr. 40 sprzedam najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą: 5 obrazów, 1 krzesło, 1 obraz, 1 stół okrągły, 5 obrazów, 2 witraże ściennie, 14 figurzek z porcelany, 2 wazony, 3 figury stojące, 1 aparat radiowy z głośnikami i 1 lustro ściennie. Oszacowane na sumę 620 zł, obejrzyć można przed licytacją.

Komornik Sądu Grodzkiego rewiru II w Bydgoszczy, Pomorska 42.

Zlec. nr. 272-8-K

5804

Książki szkolne

dla wszystkich szkół Bydgoszczy i okolicy

5809

(dostosowane do nowych programów)

oraz tanie zeszyty, bruljony, bloki rysunkowe, cyrkle, farbki i inne przybory szkolne poleca

Księgarnia i Skład Papieru „Dwit”

właściciel Zdzisław Zdebski

Bydgoszcz, ul. Gdańska nr. 34, telefon 1169

Nowość dla szkół!

Zeszyty znormalizowane przybory szkolne: jak ołówki, obsadki, piórniki, bruljony i t. d. i t. d.

poleca hurtownie i detalicznie

5749

Władysław Kulerski

Telefon 330 Grudziądz Pańska 19

Najtańsze źródło zakupu!

Rodzice! Posyłajcie wasze dzieci do Władysława Kulerskiego!

Na nowy rok szkolny

Bruljony Kajety Bloki rysunkowe

oraz wszelkie przybory szkolne poleca po cenach najtańszych

FR. WIENCEK,
Toruń - Mostowa 38.

W tutejszym rejestrze handlowym oddział A pod L. 1095 zapisano nową firmę: dnia 14 sierpnia 1934 E. Hutek — Dom Rolniczo Handlowy.

Elfyda Hutek z Torunia Szosa Chełmińska 15, udzielono prokury mężowi Romanowi Hutek.

Sąd Grodzki Toruń.

Zlec. nr. 406-9

5801

GRUDZIĄDZ

Zapomniany

w Toruniu aparat fotograficzno-filmowy w szarym pokrowcu w pociągu kl. III. na linii Warszawa-Gdynia, prosi się o łaskawy zwrot za wynagrodzeniem, gdyż zawiera on pamiątkowe dla mnie zdjęcia. Adres: Roman Paulkajtys, Grudziądz ul. Kościuszki 24. 5810

Przed kupnem

przekonaj się. Najlepsze, najtańsze rowery, opony i wirówki kupisz z gwarancją w firmie

B. WOJEWSKI

Wejherowo, Sobieskiego 2 i Gdynia, Starowiejska 26.

Licytacja

polowania gminy Gowino, pow. morski, odbędzie się w dniu 25 bm. o godz. 17 w lokalu p. Goerendta w Wejherowie. Przewodniczący Zarządu Łowieckiego. 5817

BYDGOSZCZ

Mieszkania

9 pokojowe z kuchnią, komfort, 4 pokoje z kuchnią — komfort, 2 pokoje z kuchnią w oficynie, 1 pokój w oficynie, 1 skład frontowy, magazyn-warsztat, piętrowy murowany, tanio do wynajęcia. Bydgoszcz, ul. Gdańska 69. Informacje u gospodarza od godz. 15—19.

Szkolne

książki, materiały piśmienne do wszystkich szkół według nowych programów w Księgarni Bydgoskiej N. Gieryna Bydgoszcz, Plac Teatralny. 5759

Ubikacyj

suterynowych (piwnic) suchych i jasnych o powierzchni ca. 100 m², oraz magazynu z dwoma pokojami nadającymi się na biura w pobliżu stacji w Grudziądzu możliwie z bocznica kolejową, poszukuje od zaraz powołana organizacja. Zgłoszenia z podaniem rozkładu i powierzchni ubikacyj, wymagane gaz i elektryczność) przesyłać należy do Administracji „Dnia Grudziądzkiego” Grudziądz. 5750

Truskawki,

Rebarbar, Szparagi

Teraz najlepsza pora do sadzenia. Najtańsze, najlepsze i najpewniejsze u **Br. Nowackiego** Okonin (5716 poczta i kolej Helno.

Wysprzedaje

z powodu przeprowadzki dachówkę, rury studzienne, przepustowe, nagrobki, wazony cementowe pustaki i flizy. J. Grabski, Grudziądz ul. Legionów 68. 5752

TORUŃ

Revolucja

w Kiermaszu Świątowym który został przeniesiony na Staromiejski Rynek 30, (dawnie F. C. Hamerscy). Tysiące artykułów za bezcen Oddziały: Poznań, Toruń, Gdynia. 2389

Instalacje elektryczne

dla siły i światła wykonuje tanio i fachowo zakład elektryczny. A. GOMOWSKI, Toruń, Mickiewicza 88 5431.

Korzystna

sprzedaż ładny dom, duży ogród zaraz do objęcia. Toruń, Grudziądzka 87. (5806

Pokój

umeblowany z utrzymaniem wynajme. Toruń, Słowackiego 79 II p. 5807

Od dnia 18 VIII.

wydaje urzędowe.

KOLACJE

z 2 dań 65 gr „HUNGARJA” Toruń, Prosta 19 5818

PRIMA

OBIADY

z 3 dań 80 gr „HUNGARJA” Toruń, Prosta 19 5812

Traktor

Fordson nowy model z kołem zapędowym na młocarnie fabrycznie nowy na sprzedaż, cena okazajna, wiadomość w firmie **AUTO-SKŁAD,** Toruń, ulica Mostowa 36. (5729

Pilnikarnia

i szlifiernia Toruń, Piekary 27, nacina stępięone pilniki, tarniki i frezery do noży dyfuzyjnych. 5814

Wszyscy mówią,

ze najtańszy

krawat

kupisz tylko wprost z fabryki Toruń, św. Jakóba 16. Co tydzień nowe desenie

Szkoła tańców

Janiny Werny wyucza szkoły tańczyć ostatnie nowości na sezon karnawału. Kurs rozpocznie się 2 września. Toruń, Stary Rynek 16

Bacność!

Zostawiono dnia 17-go sierpnia r. b. między godz. 5—6-tą na poczcie w poczekalni Toruń I. następujące dowody, wystawione na nazwisko: Jan Chamerski, miejsce stałego zamieszkania Radom ul. Żeromskiego 49, m. 8. Dowody były następujące: dowód osobisty wystawiony przez Starostwo Radomskie, zaświadczenie wojskowe, wydane przez P. K. U. Radom, prawo jazdy szoferkiej zielone, wydane przez województwo Kieleckie, legitymacja Pośrodnictwa Pracy Radom, świadectwo moralności i ubóstwa, zaświadczenie z Państwowej Fabryki Broni Radom, oraz mapka i zaświadczenie z Ośrodka Pracy Łaskawego znacząco uprasza się za małym wynagrodzeniem o odniesienie dokumentów do Komisariatu I. Policji Państwowej w Toruniu lub do Magistratu m. Torunia na pokój nr. 5.

Pośrednictwo

kupna, sprzedaży nieruchomości, wynajmu lokali, rezydowania wniosków, odwołań sądowych (4829

Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości Toruń,

Most Pauliński 1.

Dr. med. H. Stricker

lekarz

przyjmuje przy ul. Piekary nr. 22, I. piętro. Toruń. 5724

Do szkół

polecam ZESZYTY BRULJONY BLOKI FARBKI OŁÓWKI PIÓRNIKI i inne przybory szkolne

I. WŁOCH

Toruń, Przedzamcze 9

Kreślarsza

technicznego fach zdobywca w korespondencyjnych (jedynych w Polsce z prawem wydawania świadectw) lub słuchowych Kursach Kreślenia Technicznych inż. Latour'a, Warszawa, Traugutta 6. 4601

Zarobek

500 zł miesięcznie zapewniony (pensje), poszukujemy przedstawicieli w wszystkich miejscowościach. DPH „Milew”, Warszawa 26równia 4510. (482,

GDYNIA

Szlachetne tynki

terazyt, terabona, felztyln do nabycia w każdej ilości. Polecamy również tynki myte, sztuczny granit we wszystkich kolorach znany ze swej dobroci naszej fabrykacji. Do nabycia również marmurki do lastrica — białe, zielone, czarne, czerwone, żółte, serpentynowa carara, stopnie lastricowe. Adres: „ELEWACJA” Gdynia, Abrahama 35, telefon 2773. 5055

Śniadania

Obiady

Kolacje

zdrowe, smaczne i obfite poleca **Restauracja - Bar BRACIA MAĆKOWSCY** Gdynia, Świętojańska 84.

Dykty

już nabywać można 3 mm. 200x120 od zł 1,20 4 mm. 200x120 od zł 1,65

Polskadykta

Gdynia, 10 Lutego i 3-go Maja. — Tel. 1068. (5611

Ogłoszenia: wiersz milim. na stronie 7-linowej w tekście na pierwszej stronie . . . . . 0,20 zł na drugiej i trzeciej stronie 0,80 zł — w tekście Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnymskładzie 25% drożej. Drobnia za słowo 15 gr. pierwsze słowo podwójnie. Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki, komunikaty 50 gr. Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki W Gdańsku za wiersz m/m na stronie 7-linowej . . . . . 15 fen. — 4-linowej . . . . . 50 fen. — 3-linowej . . . . . 10 fen. — 2-linowej . . . . . 10 fen. — 1-linowej . . . . . 10 fen. Przejmowanie ogłoszeń należności rabat upada. Za terminowy druk, przepłacone miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny: Witold Mętnicki, Toruń, ul. Montuski 25, m. 1. **Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. P. Gdańsk:** Wilhelm Grlmsmann, Gdańsk, Kaszubskiej Markt 21, I. p. **Red. odpow. za Bydgoszcz:** Wacław Górnicki, Bydgoszcz, ul. Marsz. Focha 12. **Redaktor odpowiedzialny na Gdyni:** Józef Dobroszański, Gdynia, Szkolna. **Red. odpow. za Grudziądz:** Wacław Górcza, Grudziądz, ul. Sienkiewicza 9) **Redaktor odpowiedzialny „Dnia Kujawskiego”** Władysław Szykowski Inowrocław, ul. Solembowa 4. **Redaktor odpowiada. za Tesow:** Antoni Czerwinski Tesow, Kołuszki 1. **Za ogłoszenia odpowiada administracja.** **Celownik Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.**

Abonament miesięczny wynosi:
w ekspedycji miejscowych agencji . . . . . 2,50 zł z odnośnikiem do domu . . . . . 2,80 zł przez pocztę z odnośnikiem . . . . . 2,89 zł pod opaską . . . . . 4,50 zł w Gdańsku przez pocztę . . . . . 2,92 gd przez gońca . . . . . 2,00 gd z odbieraniem w administracji wprost gd 1,75, zagranicą . . . . . 4.—gd W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki). Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.